

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

31

15 000 DE STRUNGURI

ÎN ȚARA LUNII
CARE NU APUNE

Note de drum
de Radu TUDORAN

Pensionarul nr. 1

Povestire de V. Em. GALAN

Anul XIV nr. 31 (531) — 31 iulie 1965

Pornim cu entuziasm la îndeplinirea hotărîrilor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român

ȘTIINȚEI — UN CÎMP LARG DE ACȚIUNE

Istoricul Congres al Partidului Comunist Român — al IX-lea în glorioasa lui istorie — a trasat întregului popor calea luminoasă de urmat în viitorii ani spre înflorirea României socialiste.

Progresul tehnicii este strict legat de progresul științei. Dacă dorim ca nivelul tehnicii să fie din ce în ce mai înalt, ca în industrie să se generalizeze introducerea tehnicii celei mai noi, este imperios necesar ca știința românească să abordeze în mod creator problemele cele mai actuale legate în mod nemijlocit de economia noastră.

Multe asemenea probleme se vor ridica în viitorii ani și în fața fizicienilor din țara noastră. Extinderea automatizării și mecanizării, sporirea potențialului energetic al țării vor cere un efort considerabil din partea fizicienilor. Noi va trebui să atacăm cu mai mare vigoare problemele semiconductorilor și ale corpului solid în general, problema plasmei, care în ultimul timp interesează din ce în ce mai multe domenii ale tehnicii; bineînțeles și fizicii și tehnicii nucleare le vor reveni un rol însemnat în realizarea sarcinilor

de sporire a potențialului energetic al țării noastre.

La Institutul de fizică al Academiei se studiază de pe acum, în domeniul semiconductorilor, proprietățile straturilor subțiri, care, după cum se știe, au un mare viitor în microminiaturizarea dispozitivelor semiconductorilor; se lucrează la găsirea de noi materiale semiconductorilor, la construirea unor dispozitive ca: termistori, fotodiode, diode-tunel etc. Toate aceste probleme, axate pe nevoile actuale ale tehnicii, vor fi aprofundate și mai mult în viitor.

În ceea ce privește fizica plasmei, se cercetează procese fundamentale în așa-numitul convertizor termoionic, care servește la transformarea directă a căldurii în electricitate, fără intervenția turbinelor, dinamurilor etc., obținându-se astfel un foarte înalt randament. Totodată, lămpile cu catod rece construite în institutul nostru vor fi adaptate pentru a fi introduse în diferite ramuri ale industriei.

Studiul nivelelor energetice și al defectelor în cristale pure și impurificate create în cadrul institutului constituie

o altă preocupare a noastră. Aceasta datorită perspectivelor promițătoare deschise de această linie de cercetare atât din punct de vedere teoretic, cât și practic (materiale pentru industria optică, lumino-fori, izvoare cu radiație stimulată etc.).

Concentrarea și coordonarea eforturilor oamenilor de știință, eliminarea unor teme inutile constituie sarcina viitorului Consiliu Național al Cercetării Științifice, un for deosebit de necesar în această perioadă în care oamenii de știință, ca și întregul nostru popor, vor trebui să depună eforturi sporite pentru desăvîrșirea construcției socialiste.

Oamenii de știință, urmînd chemarea înflăcărată lansată de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, vor munci cu întreaga capacitate creatoare pentru realizarea unui nou avînt al economiei naționale, pentru dezvoltarea culturii și ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, pentru înflorirea României socialiste.

Acad. prof. Eugen BĂDĂRĂU,
directorul Institutului de fizică
al Academiei

ARTA TREBUIE SĂ ÎNNOBILEZE SUFLETELE SĂ ÎNNOBILEZE CONȘTIINȚELE

Există în cuvîntarea de încheiere a Congresului, rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, câteva pasaje asupra cărora am revenit de mai multe ori, cu deosebită satisfacție. În unul din acestea se spune, referitor la drumul pe care urmează să-l străbatem în următorii cinci ani: „Pentru acest drum noi am făcut toate pregătirile. Am judecat îndelung, ne-am consultat cu partidul, cu întregul popor, iar Congresul nostru, ca un adevărat stat major, a stabilit direcțiile și mijloacele necesare pentru a străbate în cele mai bune condițiuni, cu succes deplin, acest drum”.

Cuvintele acestea respiră certitudine. Cuvintele acestea respiră forță și încredere

calmă în ziua de mîine. Este sentimentul cu care pășim acum la drum și noi, artiștii. România socialistă de azi și cea de mîine își cheamă cîntăreții, cheamă artiștii să-i dureze în artă chipul.

„Avem o țară frumoasă și bogată — mai spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român — un popor harnic și cutezător, care timp de peste două milenii, în ani grei de restriște, înfrățit cu codrii, rîurile și văile și-a apărut glia, iar acum, sub conducerea partidului, își zidește o viață nouă”.

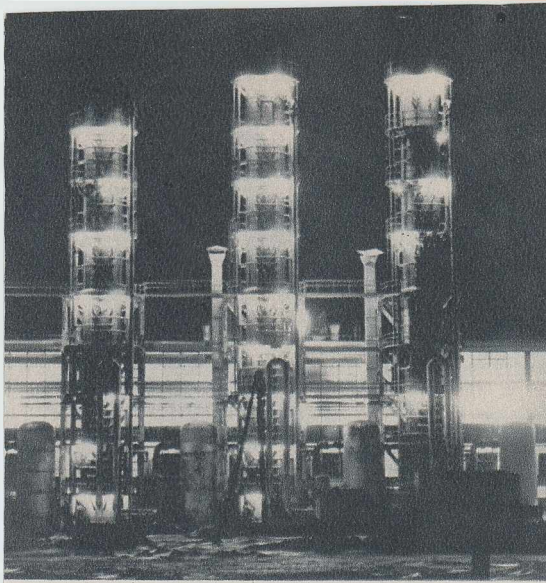
În cuvintele acestea rezidă un întreg program de creație artistică. Ele vor lumina dru-

mul nostru în artă. În atelierelor noastre ne așteaptă piatra, lutul și șevaletul, ne așteaptă portativele și foile albe de hîrtie: ele așteaptă să se transforme, prin mîinile febrile ale artistului, în mărturie de artă ale unei epoci mărețe, ale unor realități innoitoare. Fiecare artist va săvîrși faptul de artă în felul său propriu, prin modalitățile sale specifice de exprimare artistică, dar în ansamblul ei, arta țării noastre va vorbi despre țara și poporul nostru. Artă noastră trebuie să mobilizeze conștiințele și să innobileze sufletele. Animați de aceste năzuințe, ne așternem acum pe treabă.

Boris CARAGEA,
artist al-poporului

ÎN ATENȚIA NOASTRĂ: VIITORUL

Pînă în 1970, se arată în Documentele celui de-al IX-lea Congres al partidului, producția de îngrășăminte chimice va crește de 3,5 ori. O importantă contribuție la procesul de chimizare a agriculturii va aduce și Combinatul chimic de la Craiova. El va produce anual 300 de mii tone azotat de amoniu și 100 mii tone uree.

Producția industriei electrotehnice va atinge în viitorul cîincinal cel mai înalt ritm din sectorul construcției de mașini, sporind în medie cu peste 16% anual. Printre principalele producătoare de aparate electrotehnice se numără și uzina „Electroputere”-Craiova. În fotografie: aspect din secția de montaj a separatoarelor de 110 Kv și 1 250 A.

Documentele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. constituie pentru colectivul nostru un puternic imbold în muncă. Partidul pune în fața industriei electrotehnice, deci și în fața uzinei noastre, sarcina dezvoltării producției într-un ritm mediu anual de peste 16 la sută.

Colectivul uzinei va trebui să extindă producția de aparate de măsură și control, să introducă un sistem modern de telefonie automată urbană și interurbană, asimilînd un nou tip de echipament telefonic. O sarcină careia i se acordă un loc deosebit în Documentele Congresului este creșterea energiei electrice, într-un ritm mai ridicat decît ansamblul industriei. Pentru a duce la îndeplinire această sarcină în care uzina noastră trebuie să-și aducă contribuția ei, asigurînd în proporții corespunzătoare fabricația rețelelor de protecție energetice, a aparatului de măsurat electric, a contoarelor electrice ș.a.

Ca urmare a dezvoltării bazei tehnice de care dispune uzina, a muncii însuflețite pe

care o desfășoară întreg colectivul, s-a procedat la reînnoirea nomenclatorului produselor fabricate și a fost îmbogățit cu noi sortimente. Dar va trebui să continuăm și de acum înainte, cu și mai mare intensitate, modernizarea unei părți a aparatului pe care o fabricăm, ca ea să corespundă nivelului tehnic al produselor similare de pe piața mondială.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în Raportul la cel de-al IX-lea Congres că: „În anii ce urmează este necesar să se intensifice în toate ramurile economiei naționale acțiunea de îmbunătățire sistematică a calității produselor, de ridicare a caracteristicilor lor tehnice și economice”. Evident că problema calității începe chiar de la concepție. În uzina noastră 2/3 din numărul inginerilor își desfășoară activitatea în serviciile de concepție și vom continua și pe viitor această politică, paralel cu atragerea unor cadre de specialiști de la institutele de proiectare și cercetare, care să colaboreze strîns cu inginerii noștri. Un

loc central în activitatea noastră îl ocupă măsurile care vin în întîmpinarea sarcinilor puse de Congres. În prezent preocuparea cea mai însemnată în compartimentele de concepție este îndreptată spre extinderea producției de aparate de măsură și control și pentru introducerea unui sistem modern de telefonie automată. În acest scop a și fost întocmit un plan detaliat de reorganizare a secției de aparate de măsurat electrice, a cărei realizare va permite ridicarea pe o treaptă superioară a calității acestora. Introducerea sistemului modern de telefonie automată reclamă formarea de cadre specializate, atât pentru asimilarea cit și pentru fabricație, lucru care ne obligă să pregătăm din timp pe acești muncitori și tehnicieni care vor forma un puternic nucleu în viitorul apropiat. Colectivul nostru asigură partidul că toate sarcinile care-i revin în viitorul plan cîincinal vor fi realizate cu succes.

Nicolae DRAGOMIR, directorul uzinei „Electromagnetica”

UN NOU AVÎNT PRACTICII ȘI ȘTIINȚEI MEDICALE

Directivile și Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român constituie și pentru noi medicii, care ne preocupăm în mod direct de îngrijirea sănătății oamenilor muncii și de cercetarea științifică, izvorul unui puternic elan creator.

Aș vrea să mă refer la unele aspecte legate de specialitatea mea, care afectează în mod direct aproape o pătrime din populația țării: copiii. Prevederea ca peste 26% din fondurile de investiții alocate ocrotirii sănătății să fie destinate dezvoltării asistenței de urgență și ambulatorii este de cea mai mare importanță pentru pediatri, știut fiind că medicina copiilor reprezintă, aproape totdeauna, o medicină de urgență, și aceasta cu atît mai mult cu cît copilul este de o vîrstă mai fragedă. Sume importante vor fi consacrate dotării rețelei sanitare de pediatrie cu utilaj și aparatură medicală necesare pentru un diagnostic cît mai corect și complet, ceea ce va permite,

și sub această formă, îmbunătățirea asistenței medicale a copiilor la nivelul circumscripțiilor și policlinicilor. Construirea unor noi unități sanitare, la cel mai înalt nivel al tehnicii, pentru copii bolnavi, va contribui în mod hotărîtor la scăderea indicelui mortalității pentru cazurile grave internate în spital.

Rezervînd cercetării științifice un rol extrem de important, Directivile Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român deschid și pentru noi, pediatrii, posibilități largi de cercetare științifică privind problemele importante ale pediatriei, cum ar fi virozele, bolile genetice (ereditare), bolile grave de sînge și sistem (leucemiile) ș.a., domenii în care cercetarea fundamentală, îmbinată armonios cu cea aplicativă, vor determina incontestabil reducerea importanței a unor factori morbizi care grevează dezvoltarea normală a copilului, sănătatea și chiar viața lui.

Directivile Congresului al

IX-lea al Partidului Comunist Român acordă o mare însemnatate învățămîntului de toate gradele, atît sub raport numeric cît și calitativ. Aceasta înseamnă posibilități largi și pentru pregătirea la nivel superior a studenților noștri și — vorbesc, desigur, ca specialist în problemele medicinei copilului — pentru ca viitorii absolvenți ai institutelor medico-farmaceutice să poată accede la asistență medicală cît mai calificată copilului sănătos sau bolnav.

Dar aceasta mai înseamnă în același timp — fapt deosebit de important — că masele cele mai largi ale populației vor fi mai receptive la știință în general, la medicină în special, și că, prin urmare, educația sanitară va putea fi extinsă cu mai multă eficiență asupra întregii populații.

Conf. univ. dr. Vasile PETRESCU-COMAN, directorul spitalului de copii „Grigore Alexandrescu” din București, președintele Societății de pediatrie

PENTRU ELEVII ȘI CADRELE NOASTRE DIDACTICE

De-a lungul a opt ani de activitate în învățămîntul mediu, cîți număr în prezent, am fost martora unor profunde transformări savîrșite în structura organizatorică a școlii și în conținutul procesului instructiv-educativ. Am primit cu vie satisfacție recenta hotărîre a partidului nostru enunțată în Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres, privind acordarea de manuale gratuite și elevilor din școlile medii. Această măsură continuă politica de îmbunătățire

a bazei materiale a școlii noastre, de lărgire a posibilităților tinerei generații de a-și însuși știința și cultura înaintate. Pentru elevii noștri și pentru noi, cadrele didactice, aceasta constituie un stimul în munca pe care o depunem, un factor mobilizator pentru activitatea noastră. Creșterea numărului de specialiști în toate domeniile, specialiști cu o temeinică pregătire teoretică și practică, este una din sarcinile principale ale școlii de cultură generală și impor-

tanța acordată de partid activității noastre ne face să o privim cu și mai multă seriozitate.

Angajamentul meu personal este de a accede o atenție sporită ridicării nivelului calitativ al lecțiilor pe care le voi ține, de a contribui la îmbunătățirea continuă a procesului instructiv-educativ din școala noastră.

Laurența ISTAN, profesoară la școala medie „Matel Basarab”, București

SUPREMA MÎNDRIE

În cîntecul celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, la fabrica de oxigen din cadrul combinatului nostru s-au produs anul acesta peste 600 000 tone oxigen îmbuteliat, cu o puritate de 95%. În momentul de față a intrat în funcțiune cel de-al treilea bloc de la fabrica de azot, iar în stadiu final combinatul nostru va produce 300 000 tone azotat de amoniu și 100 000 tone uree pentru chimizarea agriculturii socialiste. În elaborarea politicii

agrară — se arată în Documentele prezentate la Congres — partidul are în vedere că o agricultură intensivă este indisolubil legată de folosirea pe scară largă a îngrășămintelor chimice, insectofungicidelor și altor substanțe chimice. Combinatul chimic de la Craiova va avea în îndeplinirea acestei sarcini o importanță pondere. Vom depune toată puterea de muncă și priceperea noastră pentru a asigura industriei chimice un ritm cît mai rapid pe o linie ascendentă.

Directivile celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român reprezintă un program realist și concret al dezvoltării României socialiste, un înflăcărat imbold în munca noastră. A munci cu pasiune pentru îndeplinirea acestor sarcini reprezintă mîndria noastră supremă.

Gheorghe PRIA, director general al Combinatului chimic, Craiova

(Continuare în pag. 4)

ANGAJAMENTUL NOSTRU

Am participat, vreme de 6 zile, la lucrările celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Acest Congres va rămâne de-a pururi înscris cu litere de aur în istoria partidului nostru, în istoria poporului român.

Acum sînt din nou printre țărării cooperatori și o sumedenie de treburi îmi iau, din zorii dimineții și pînă-n firzul nopții, toate ceasurile. Caut însă timp pentru a le povesti tovarășilor mei de muncă impresiile personale de la lucrările celui de-al IX-lea Congres al partidului nostru.

După cum se știe, cooperativa noastră agricolă se numără printre cele mai vechi unități agricole socialiste din țară. Peste puțină vreme împlinim 15 ani de existență, 15 ani de muncă și de luptă. Azi sîntem bogați și puternici. Am arătat de la tribuna marelui Congres o parte din

succesele noastre. Dar și la cooperativa noastră și la celelalte unități agricole socialiste există încă loc pentru mai mult bine, pentru o organizare și mai temeinică, pentru mai mult belșug. Lucrul acesta reiese cu toată claritatea din Raportul prezentat la Congres de secretarul general al C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, din Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, din cuvîntul delegaților la Congres. Cooperatorii noștri, în frunte cu cei 158 de comuniști, studiază acum cu luare aminte Documentele celui de-al IX-lea Congres al partidului nostru. În împlinirea Congresului partidului, harnicii țărării cooperatori din Sîntana au venit cu unele realizări. Ilustrez acest lucru prin amintirea sistemului de irigații, folosirea apei freactice pe o suprafață de peste 300 hectare, sistem care la noi a dat

rezultate excelente. Vom merge mai departe, vom extinde acest sistem pentru ca dimensiunile belșugului în cooperativa noastră să fie și mai mari. Nu peste multă vreme la îndemîna cooperativei noastre și a celorlalte unități agricole socialiste vor fi însemnate cantități de îngrășăminte chimice. Folosite cu chibzuință ele ne vor ajuta să sporim și mai mult recoltele ogoarelor noastre. Hotărîrile marelui Congres al partidului nostru ne dau aripi. Vom depune toate eforturile, toată priceperea noastră, vom lucra cu tot entuziasmul pentru ca la Sîntana, ca în toată România socialistă, roadele agriculturii socialiste să fie cît mai mari. Acesta e angajamentul nostru.

Gheorghe GOINA, Erou al Muncii Socialiste, președintele cooperativei agricole de producție „Viață nouă” din Sîntana, regiunea Crișana

CONTRIBUȚIA NOASTRĂ LA PROGRESUL TEHNIC

Am urmărit lucrările celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român cu o atenție deosebită. Este impresionantă amploarea planurilor care deschid fiecărei ramuri a economiei, noi și îmbucurătoare perspective. Rămîne ca prin munca noastră, a tuturor, să le dăm viață. Am reținut cu deosebire dintre multe idei dezbătute cea care privește ramura în care lucrez. Pornind de la realitățile țării noastre, de la necesitățile pe care le are economia românească în etapa actuală, Rezoluția Congresului al IX-lea arată cît se poate de limpede: „Industria constructoare de mașini trebuie să asigure cea mai mare parte a programului de investiții prevăzute în planul cincinal. Ținînd pasul cu progresul tehnic pe plan mondial, însușindu-și în ritm mai accelerat noile produse, industria constructoare de mașini trebuie să pună un accent mai mare pe fabricarea de linii techno-

logice complete, pe producerea de utilaje pentru noile complexe pe care le construim”. Bogațe și importante idei. Tehnica nu stă pe loc, este în continuă dezvoltare. Datoria noastră este să realizăm mașini-unelte la nivelul tehnicii mondiale. Noi am urmat și vom urma ferm și de acum înainte, indicațiile partidului. Colectivul nostru a reușit în ultimii doi ani să-și însușească și să pregătească în întregime documentația constructivă, tehnologică pentru întreaga familie de carusele și mașini orizontale de alezat și frezat, din care a realizat ca prototip și a pus în fabricație patru tipuri. Sîntem preocupat de asemenea de materializarea altor tipodimensiuni pe care documentația licențelor ne-o pun la îndemînă. „Importul de utilaje, mașini, procese tehnologice și licențe nu trebuie să ducă la neglijarea activității de cercetare proprie; — se arată în Rezoluția Congresului — rînînirea

în urmă în acest domeniu nu poate avea decît urmări negative în dezvoltarea economică și socială a țării, duce la dependență față de străinătate”. Aprobăm întru totul această indicație pe care ne-o dă partidul. Ea este un stimul în munca noastră. Pentru a ține pas cu evoluția tehnicii, ne-am propus să realizăm studii și proiecte de execuție pentru două familii de mașini-unelte: strunguri carusel și mașini orizontale de alezat și frezat, pe care dorim să le materializăm în anii 1966-1967. Astfel vom ajunge ca, o dată cu finalizarea activității de însușire a întregii game de tipodimensiuni după documentația de licență, să realizăm și mașini-unelte după documentație originală, mașini care să aibă soluții tehnice moderne, comparabile cu cele din străinătate.

Nicolae ANGHEL, inginer-șef, Fabrica de mașini-unelte și agregate

Vara lui 1965 e deosebit de darnică. De pe întinsele cîmpii ale patriei se adună recolte bogate. Insușeștii de istoricele hotărîri ale celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, oamenii muncii din agricultură folosesc din plin fiecare ceas pentru a strînge bogăția holdelor noastre.

Documentele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. au subliniat marea importanță a acțiunii de îmbunătățire sistematică a calității produselor. La uzina „Electromagnetica” din Capitală, muncitorii lucrează cu însușeștii la traducerea în fapt a prețioaselor indicații. În fotografie: banda de asamblare și etalonare-contori, frunță pe uzină la capitolul calitate.

ÎNCĂRCAT DE VISURI ȘI DE RĂSPUNDERI MARI

Încerc un sentiment complex, de bucurie și nerăbdare, acum la reîntoarcearea printre foștii mei tovarăși de muncă de la Combinatul chimic din Tirnăveni, de astă dată ca inginer. Anul acesta am absolvit Facultatea de chimie industrială din Iași. După cinci ani universitari în care am simțit permanent grija pe care partidul o poartă studenților din țara noastră, iată că un vis scump mi s-a împlinit. M-am pregătit conștiincios pentru a fi cît mai folositor în ramura de activitate aleasă, și asta mă umple de mulțumire. Sînt fe-

ricit că primul meu an de producție ca inginer chimist coincide cu începutul unei etape noi în dezvoltarea economiei noastre socialiste, etapă de avînt și de eroism, strălucit conturată de Directivele celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român ale cărui lucrări le-am urmărit cu eroism și entuziasm. Conștient de răspunderile care-mi revin, voi munci din toate puterile pentru a contribui cu întreaga mea putere de muncă, cu întreaga mea tinerețe, la îndeplinirea mîrețelor sarcini trasate de Congres.

Mă bucur de asemenea că, în urma votării de către Congres a noului Statut al partidului, eu care eram candidat am devenit membru al Partidului Comunist Român. Este o cinste pe care mă voi strădui din răspunderi s-o merit. Mă despart de studenție încărcat de visuri și de mari răspunderi. Tovarășii mei de muncă de la Combinatul chimic din Tirnăveni își pun nădejdea în mine. Voi face totul pentru a le îndreptăți încrederea.

Martin BEREC, absolvent al Facultății de chimie industrială din Iași

Valorificarea cu maximum de eficiență a masei lemnoase, sarcină prevăzută în Documentele Congresului al IX-lea al partidului este una din preocupările centrale ale colectivului de muncitori, ingineri și tehnicieni al Combinatului de industrializare a lemnului Pitești. Fabrica de plăci fibrolemnoase, utilizînd cu precădere deșeurile rezultate de la fabricarea cherestelei, mobilei, placajului etc., contribuie la atingerea unui coeficient de utilizare a materialului lemnos de peste 75%.

AVEM ÎNCĂ MULTE RESURSE

Țara întreagă a luat cunoștință de mărețele hotărîri ale celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român. Raportul prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu și celelalte Documente care au fost dezbătute înfățișează chipul de mine al României socialiste, care va fi și mai frumos și mai bogat.

Nouă, celor care lucrăm pe ogoare ne revine sarcina — subliniată în Raport și în Rezoluție — de a dezvolta intensiv și multilateral agricultura patriei noastre.

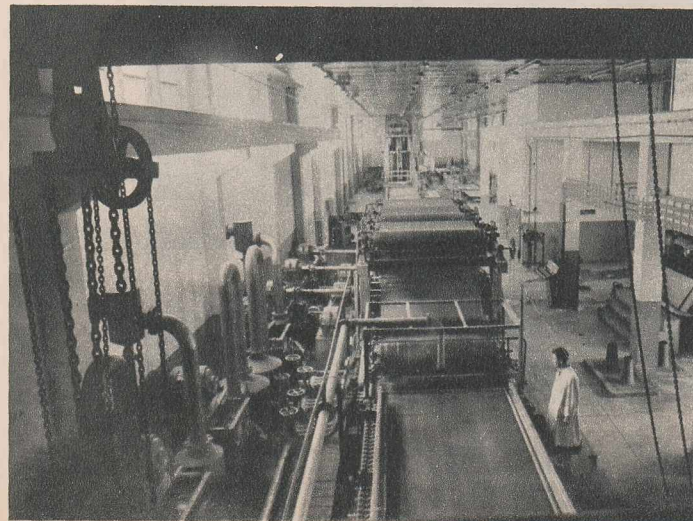
Muncesc într-o gospodărie agricolă de stat puternică, profilată pe cultivarea cerealelor și creșterea vacilor de lapte. Am obținut și pînă acum o seamă de succese și dovadă în acest sens este drapelul de unitate frunțasă pe țară pe care-l deținem de anul trecut, drapel pe care muncitorii noștri sînt hotărîți să-l păstreze multă vreme.

Avem încă multe resurse care trebuie folosite din plin. Așa cum arată Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, „Gospodăriile agricole de stat trebuie să-și îndrepte eforturile spre organizarea producției pe baza științei agricole celei mai avansate, obținerea unor recolte tot mai mari la hectar, dezvoltarea creșterii animalelor de rasă de înaltă productivitate, sporindu-și în acest fel contribuția în alcătuirea fondului central agricol”.

Consider că în anii ce vin gospodăria noastră are toate posibilitățile să-și aducă o contribuție și mai mare la alcătuirea acestui fond. Folosind cît mai judicios pămîntul și mijloacele tehnice perfecționate, îmbunătățind organizarea muncii, gospodăriile agricole de stat vor obține rezultate și mai bune în creșterea productivității muncii și reducerea prețului de

cost al produselor. În ce ne privește, noi am planificat ca în acest an să obținem în medie, pe cap de vacă furajată, 3 500 litri lapte. Socotim că organizînd și mai bine munca în zootehnie putem să realizăm mai mult. Avem certitudinea ca la sfîrșitul acestui an gospodăria noastră va depăși planul de beneficii. Insușeștii de istoricele hotărîri ale celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, muncitorii, tehnicienii și inginerii gospodăriei noastre se angajează să nu precupețească nici un efort în munca pe care o desfășoară. Avem toate condițiile ca la succesele de pînă acum să adăugăm altele. Și mai frumoase și mai bogate.

Nicolae DOGARIU, Erou al Muncii Socialiste, directorul Gospodăriei agricole de stat din Giarmata, regiunea Banat

15 000 DE STRUNGURI

In hala de montaj. Aici iau formă definitivă strungurile.

LA SFÎRȘITUL ANULUI 1948 S-A HOTĂRÎT CREAREA PRIMEI FABRICI DE STRUNGURI DIN ȚARA NOASTRĂ.

UN AN MAI TÎRZIU S-A NĂSCUT „S.1”, PRIMUL TIP DE STRUNG ROMÂNESC. ÎN ANII CARE S-AU SCURS DE ATUNCI, S-AU PRODUS 10 TIPURI CU UN TOTAL DE PESTE 15 000 DE STRUNGURI PURTÎND INSCRIȚIA „FABRICAT ÎN ROMÂNIA”.

De ce tocmai la Arad ?

Aparent, întrebarea este firească. De ce tocmai Aradul a fost ales pentru construirea unei fabrici de mașini-unelte esențiale pentru vastul program de organizare pe baze socialiste a economiei țării după naționalizare ? Doar se știe prea bine că orașul acesta de pe malul Mureșului nu avea ceea ce se cheamă o tradiție a industriei de mașini-unelte. Că în afară de fabrica de vagoane, de câteva fabrici textile și ale industriei alimentare (morărit și spirt) orașul nu adăpostea înainte de 1948 decît vreo jumătate duzină de mici ateliere mecanice, rudimentar utilate, cu o producție sărăcăcioasă și fărîmițată. Așa, de pildă, S.A.R. „Armătura” producea bușe pentru osii de căruță, „IMASA” fabrica utilaj pentru pompieri, „Hendl” — piese pentru mașini de gătit (aragaz), „Janto” — ghilotine de tăiat tablă, „Juhasz” — obiecte de uz casnic din tuci, „Hönig” (fondată în... 1840) — pompe de mînă... La un loc, cele șase, hai să le spunem fabrici, utilizau în 1948 un număr de 232 de muncitori. O, nu ! Nu din pricina automatizărilor sau măcar a mecanizărilor (se pare că, în materie de transport „uzinal”, roaba era suprema cucerire), ci pentru că asta era limita forței economice a acestor ateliere arădene înainte de naționalizarea lor.

Ideea de a plasa tocmai la Arad construcția primei noastre uzine de strunguri corespundea însă pe deplin unui principiu de bază al politicii economice a partidului nostru : îmbunătățirea continuă a repartizării teritoriale a forțelor de producție — principiu înscris și în Directivele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R.

Ce era de construit și ce era de stricat ?

Începutul a fost greu. Greu și nespectaculos. Moștenirea primită era meschină. O dată cu lichidarea ultimelor comenzi contractate de fostele ateliere, o dată cu livrarea ultimelor bușe de căruță și plite de aragaz trebuia lichidată o anumită concepție, un anumit stil de producție. Noua uzină trebuia construită pe un teren neted. La propriu și la figurat.

Greu a fost și ceea ce a urmat. Greu, dar de astă dată eroic. Muncitorii mai vîrstnici ai actualei uzine își amintesc foarte bine ce a însemnat — la propriu — un teren neted. A însemnat multe mii de ore de muncă obștească pe care sute de tineri și vîrstnici, înflăcărați de chemarea partidului, le-au prestat pe șantierul viitoarei uzine, la nivelări, căratul materialelor etc.

Zidurile roșii ale halelor primei uzine de strunguri românești se înălțau rapid sub semnul elanului specific construcției socialiste. (Un tînăr scriitor, Francisc Munteanu, avea să consemneze cîțiva ani mai tîrziu eroismul constructorilor uzinei de strunguri în romanul său „În orașul de pe Mureș“.)

La 1 Mai 1950 primele două hale ale uzinei erau terminate, iar utilajul — în parte vechi, în parte nou — montat. Producția de mașini-unelte putea începe. Și a început. Modest ca orice început : 3 strunguri „S1” 460×1 800 mm.

Ani de nădejdi, de îndoieli, de bucurii...

Stăm de vorbă cu inginerul Alexandru Kaflikiewicz, unul din cei

mai vechi tehnicieni ai uzinei, astăzi adjunctul inginerului șef. Ne spune :

— E reconfortant să privești în urmă, acum, cînd uzina noastră s-a împlinit. Acum, cînd am ajuns la tipuri perfecționate de strunguri concepute și construite de noi. Acum, cînd 30% din producție este expedită în 31 de țări, dintre care unele (ca R.S. Cehoslovacă sau Suedia) se află pe locuri de frunte în ansamblul producției mondiale de mașini-unelte. Acum, după ce strungurile „Made in Roumania” au atras atenția vizitatorilor expozițiilor de la Leipzig, Viena, Djakarta, Izmir, Damasc, Plovdiv, New-Delhi... Dar anii aceștia lăsați în urmă, ani de bogată experiență, nu ne-au cruțat cînd a fost vorba de greutateți. Greutățile creșterii — evident — dar nu mai puțin greutateți.

Îl rugăm pe interlocutor să ne spună ceva tocmai despre aceste momente mai grele.

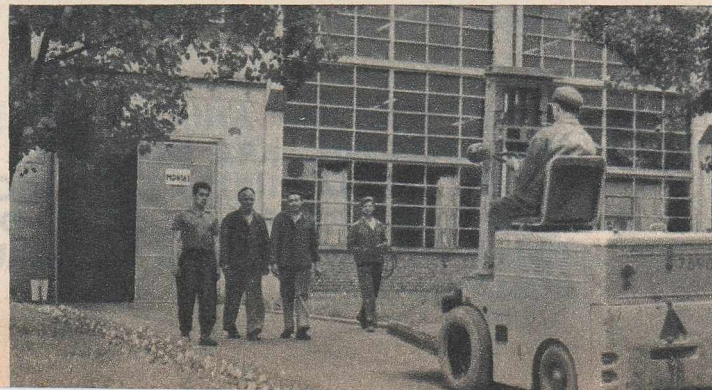
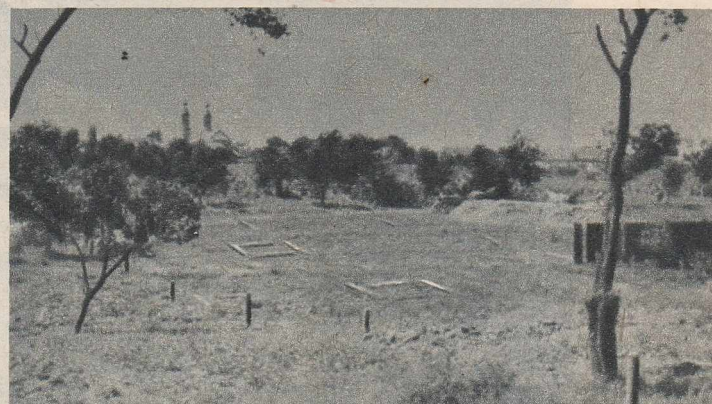
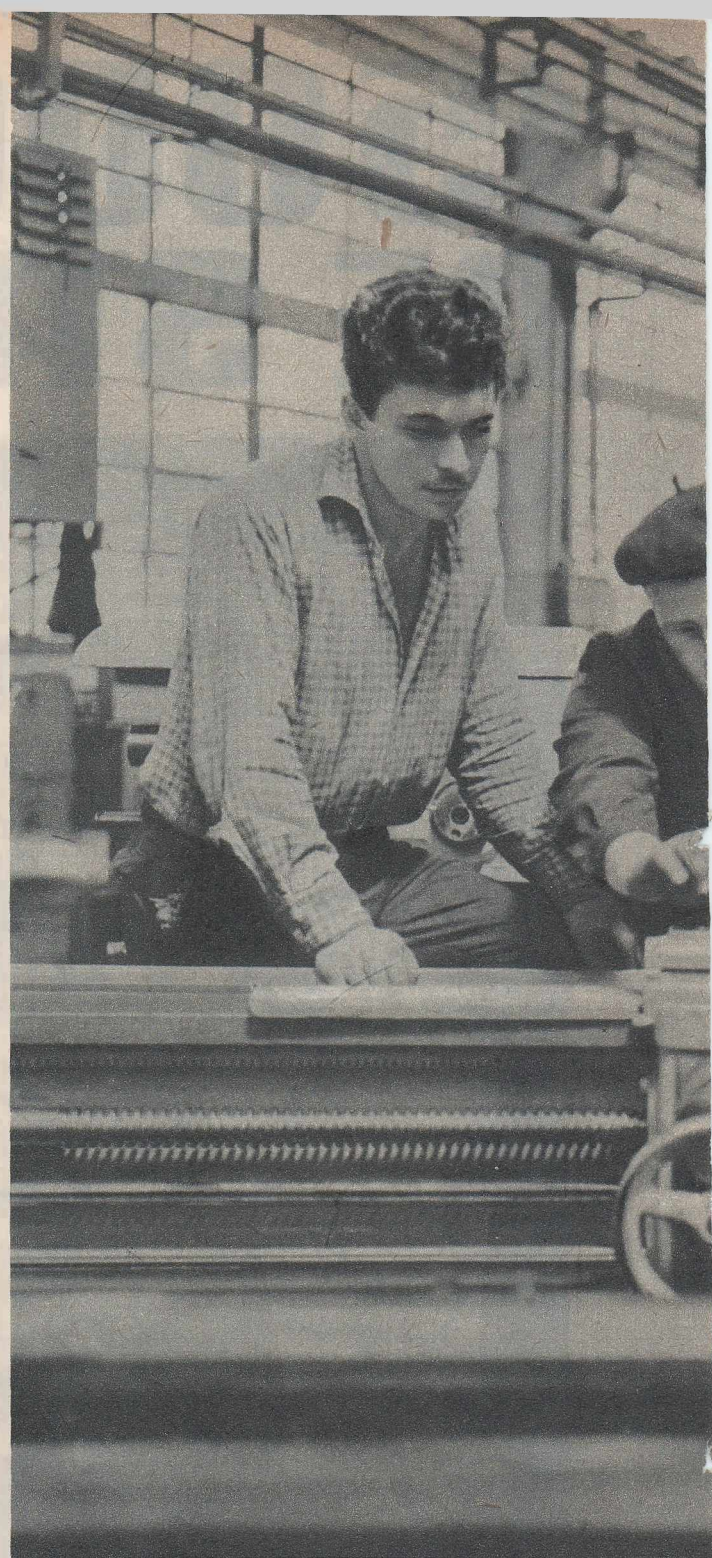
Reținem din cele relatate :

Dificilă a fost însăși definirea profilului uzinei. Un principiu elementar al producției moderne cum este specializarea nu a fost just înțeles de la început. În afară de strunguri, s-au pus în producție mașini de mortizat, de debitat (ferăstraie circulare), de rectificat, de frezat... Cu puțină experiență de atunci și cu un utilaj încă incomplet, evident că această împrejurare a avut efecte negative, mai ales în ce privește specializarea colectivului. Din 1958 lucrurile s-au schimbat radical. Așa cum o arată și denumirea, uzina produce în prezent exclusiv strunguri, avînd marca de fabrică înregistrată la Biroul proprietății industriale de la Geneva.

Mai departe. Se știe că o unealtă cu o aplicație atît de largă, cum este strungul, cunoaște o uzură morală relativ rapidă. Nevoile industriei moderne cer necontenit perfecționarea mașinilor, îmbunătățirea indicilor lor calitativi (în speță : performanțe, gama de tipodimensiuni etc.). Nici n-a apucat bine colectivul să se bucure de victoria lui S₂ asupra lui S₁, că s-a și ivit necesitatea creării lui S₃... Ei bine, trecerea de la fabricarea unui tip depășit la unul perfecționat se făcea, în anii de început, cu greutate, cu perturbări în toate fazele de producție.

Acum, creatorii strungului românesc se află la al 10-lea tip de strung, mereu atenți la noutățile tehnice de specialitate. Introducerea în fabricație a unui tip nou se face „în mers”, fără perturbări în fluxul normal al producției.

Unele greutateți ale anilor de creștere au fost pricinuite de o viziune îngustă asupra necesarului și repartizării cadrelor ingineresti. Prea puține cadre tehnice cu studii superioare în acești ani și mai ales prea puțină preocupare pentru formarea unui corp ingineresc de concepție. Îndrumările date în acest sens de Comitetul Central al partidului au scos lucrurile din impas. Meritul colectivului este că și-a rezolvat problema prin forțe proprii. Din rîndul tinerilor muncitori ai uzinei, cei mai buni au fost trimiși la studii. Au devenit ingineri și s-au înapoiat în uzină. Dintre ei se numără azi valoroși proiectanți ca Ion Cristoloveanu, Vasile Nilă, Arthur Sūs ș.a. De altfel, în fruntea colectivului de ingineri de concepție se află tot un tînăr, Ion Damian, inginerul constructor-șef, om cu prestigiu în uzină și care, pentru meritele sale, a fost ales delegat la cel de-al IX-lea

Ion Mărcuț (la mijloc), maistru-montator. Împreună cu fratele său Lazăr (maistru la secția turnătorie și secretar al organizației de bază P.C.R.) au venit în fabrică ucenici; aici s-au calificat, aici au făcut școala de maștri. Tineretea lor se împletește cu cea a uzinei. Viitorul, așijderea.

Terrenul pe care avea să se nască uzina de strunguri în 1949 (sus)... și un aspect al ei în 1965 (jos).

Congres al P.C.R. Preocuparea colectivului de conducere, sprijinit de comitetul de partid al uzinei, pentru formarea, în continuare, de cadre tehnice superioare și medii se traduce în prezent în următoarele cifre: 126 tineri urmează cursurile școlii medii fără frecvență; dintre ei 26 au terminat clasa a XI-a; 13 tineri sînt înscriși la școala de maștri. La institutele politehnice din Cluj și Timișoara sînt înscriși 9 tineri din care 4 și-au terminat studiile anul acesta.

Cu gîndul la anii ce vin

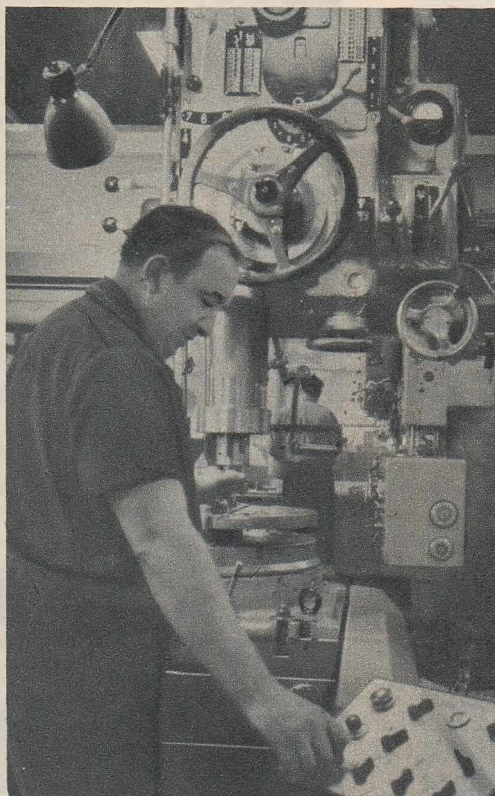
1959 a marcat o nouă cotitură în viața uzinei. Atunci s-au terminat lucrări în care s-au investit de către stat sume considerabile și care au

definitivat profilul actual al uzinei. Ea are astăzi 9 secții, instalate în 9 hale moderne, un laborator de încercări bine utilat cu aparate de mare precizie, construcții sociale etc. În prezent au loc lucrări de modernizare a secției de turnătorie (perfecționarea procedurii de formare și a transportului în hală, depozite de materie primă etc.).

Îmbogățindu-și neconținut experiența din anii ce au trecut, oamenii de la uzina de strunguri scrutează anii ce vin. În fața colectivului de ingineri, tehnicieni și muncitori ai uzinei de strunguri stau sarcini de mare răspundere, deduse din Documentele celui de-al IX-lea Congres al partidului „...două treimi din utilajul necesar realizării investițiilor din economia națională vor fi livrate în viitorul cincinal de INDUSTRIA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI”, se spune în Directivele Congresului

privind planul de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966-1970. În spiritul indicațiilor Directivei Congresului privind însușirea de noi produse cu caracteristici și performanțe superioare, atenția cea mai mare a colectivului se îndreaptă spre prețioasa sa realizare recentă: strungul revolver cu comandă program. Mlădiță a viitoarelor mașin-unelte de așchiere automată pe care le va produce uzina, strungul acesta a fost realizat pe baza unui proiect românesc și este o mîndrie justificată a celor ce l-au gîndit și înfăptuit*).

„În anii ce urmează este necesar să se intensifice în toate ramurile economiei naționale **ACTIUNEA DE ÎMBUNĂTĂȚIRE SISTEMATICĂ A CALITĂȚII PRODUSELOR**, de ridicare a caracteristicilor lor tehnice și economice”, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Congres, subliniind că aceasta este o condiție de bază „pentru a face ca mărfurile românești să fie competitive pe piața

Francisc Dunai, strungar. În 1948 mai lucra la atelierul „Hend”. Iși proptea coarba burghiului în burtă și dădea găuri în tablă... Și acum dă găuri în metal dar cu ajutorul mașinii de găurit prin coordonate. Cînd s-a calificat ca să lucreze la mașina asta, a auzit și de bătrînul Euclid.

externă”. Producînd pentru export, colectivul uzinei de strunguri se consideră mobilizat de asemenea chemări ale partidului pentru a spori neconținut calitatea strungurilor românești.

Un deceniu și jumătate. Atîta a trecut de cînd, printre atîtea lucruri noi făurite în țara aceasta, am fost martorii nașterii primei noastre fabrici de strunguri. Sînt mulți acești ani? Sînt puțini? În orice caz, nu e nevoie să lăsăm această judecată pe seama posterității. Avem destule date ca s-o facem noi, contemporanii. Dacă n-ar fi să reținem decît o singură cifră: 15 000 de strunguri în 15 ani.

*) Vezi reportajul „Cînd strungurile raționează” („Flacăra” nr. 13 din 27 martie a.c.).

E. DASCĂLU
Fotografiile de Elena GHERA

Fotografiile de Teodor IOANEȘ

COPERTA NOASTRĂ

TINEREȚE

de Eugen FRUNZĂ

Am asistat nu demult la un examen de maturitate. Eram curios cum se prezintă candidații, ce cunoștințe au, cită disciplină a gîndirii și a expresiei.

Dar de la un timp gîndurile mele își părăsiră făgașul inițial. Nu mai urmăream logica răspunsurilor, suplețea frazei. Altceva mă captivase. Viitorul, intruchipat în acești oameni tineri, mă chema pe țărnițele sale. Și, pe nesimțite, gîndul se ridica din amintire, poposea fugăr pe chipurile candidaților și trecea în timpul care vine.

Mă vedeam în fața unei comisii de bacalaureat, stăpînit de teamă și înșingurare. Ce-i drept, răspundeam la întrebări cu oarecare pricepere, mă descurcam destul de bine. Dar pe deasupra tuturor întrebărilor plutea una mult mai gravă, de nimeni rostită în acel ceas al cumpenelor. Oricît m-aș fi silit, nu i-aș fi aflat răspunsul.

Și ce simplă și ce scurtă era întrebarea! Un singur cuvînt de trei silabe și atît: **Încotro?**

Cu întrebarea aceasta, eu și colegii mei am fi căzut desigur la examen. N-am fi știut nici unul să ne prevedem în viitor. Dorințele păreau inutile, ca niște frunze moarte, drumurile dădeau în fundături, timpul era învălmășit, întortocheat, haotic. Încotro? Era întrebarea ce plutea pretutindeni ca un semn de amenințare. Frunțile noastre tinere se mistuiau zadarnic în umbra ei. Ziua de mîine nu se prea sinchisea de cunoștințele și talentul nostru. Ca o uriașă gură de rechin se căsca, plin de primejdii, orizontul.

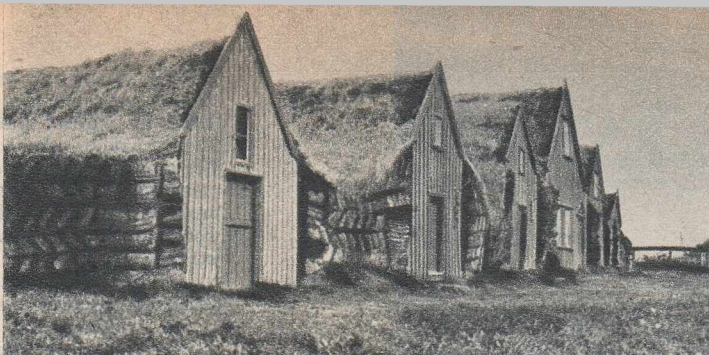
Și iată, o sală de clasă asemănătoare cu aceea de acum peste un sfert de veac. Îi privesc pe tinerii candidați. Firește, sînt emoționați. Chipurile lor sînt încordate. Dar grava întrebare de altădată nu mai stăruie nicăieri. Toate drumurile se deschid către o viață demnă. Toate visurile pot deveni realitate. Generațiile merg spre ziua de mîine cu pasul sigur, cu țeluri limpezi, cu nobila cuteranță a omului liber.

Tinerii de azi știu încotro se îndreaptă. În planurile noastre de stat e înscris și destinul lor. Îi așteaptă noile proiecte industriale, freamățul șantierelor, marile împărțiri ale științei și tehnicii, ritmurile poemelor încă necîntate. Inima lor înfiăcărată, brațul lor suplu și puternic vor spori frumusețea și țaria României socialiste. Ei știu că mîine va fi și mai bine decît azi, va fi și mai frumos decît azi. E o certitudine care invită la desăvîrșire și eroism.

De aceea, cînd privesc în ochii unui tînr, ceea ce mă izbește în primul rînd e conștiința de sine, siguranța în fața viitorului. Sumbra întrebare de altădată a murit sub zidurile marilor cetăți ale lumii.

Nu-i așa, tinerete bălaie care îmi rîzi, cu dinții albi, din copertă? Privindu-te, am scris un gînd despre toți semenii dumitale într-un cîntec și zbor.

Glaumbauer, unul din cele mai vechi sate islandeze.

în țara lunii care nu

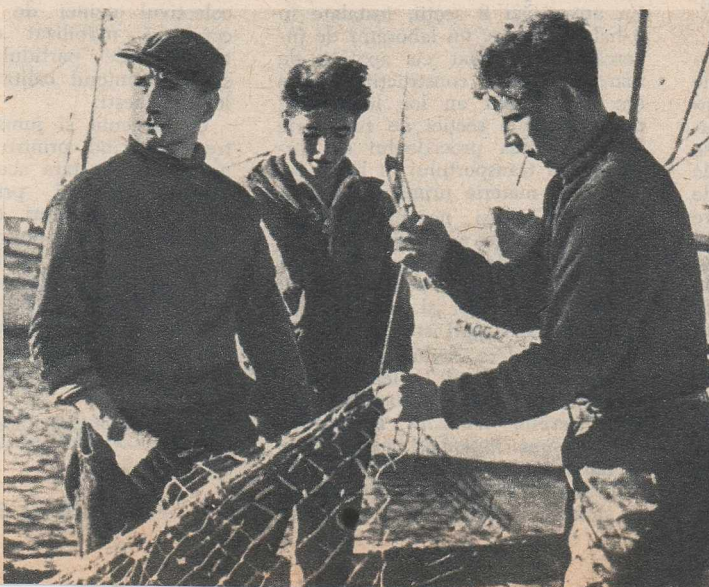
Reykjavik, așa cum se înfățișează privirilor când te apropii de țărmul islandez.

Paralel cu creșterea numărului locuitorilor săi (70 000 în 1960, față de 30 000 în 1930), capitala Islandei se și modernizează. Fotografia de jos prezintă un aspect dintr-un nou cartier al Reykjavikului.

Pescari din tată-n fiu... De altfel peștele este singura avuție de seamă a Islandei - pescuitul și industrializarea lui aducând 90% din venitul țării.

apune

poniei, căluși de Islanda, singurul mijloc de că-
de odinioară, mai sînt și astăzi de folos oa-
r.

În afară de geografia cunoscută din școală și de istoria mai puțin cunoscută, știam despre Islanda o poveste uitată — cred că nu doar de mine, ci și de alții, care poate au citit-o cîndva — povestea tristă a lui Pierre Loti despre pescarii din această insulă aspră din nordul Atlanticului. Țin minte doar că pescarii plecau, ca adesea să nu se mai întoarcă — și nevestele îi plîngeau nefericite pe mal...

Adevărul cert reținut din cartea uitată rămînea că Islanda este o țară de pescari și că ei duc o viață grea și primejdioasă. Cu această imagine dură și romantică am navigat săptămîni de-a rîndul în apele nordice, cu pescarii noștri, așteptînd să întîlnesc pescarii Islandei. Într-o zi, în sfîrșit, am văzut din depărtare coasta de est a insulei, cu piscuri albe de gheață și de zăpadă. Mult timp iarăși am navigat în acele ape, cînd spre nord, cînd spre sud și spre vest, rămînînd totdeauna departe de coastă, care apărea la fel de albă și ziua, și noaptea. Într-o dimineață — după ceasornic — fiindcă altminteri mai era mult pînă să răzbească la orizont zorile subpolare așa de întîrziate, un torpilor a țîșnit dintr-un fiord și a venit să ne controleze — de altfel cu toată politețea și civilizația — fiindcă intrasem cu o milă în zona de pescuit a Islandei, unde pescuitul este interzis vaselor străine. Peștele fiind acolo singura avuție demnă de luat în seamă, Islanda este nevoită să și-o apere, cum fermierul își apără ogoarele de furi și de toate relele. Dar noi nu pescuim, ci eram în mers către alte zone; echipajul torpilorului s-a simțit dator să-și ceară scuze, cu vorbe și cu zîmbete în care era ușor să citești simpatia. Știau cîte mii de mile făcusem ca să ajungem aici, cîte mai aveam să facem, știau ce înseamnă oceanul în nord, iarna — știau totul despre viața navigatorilor și a pescarilor, fiindcă erau islandezi și aveau în ei viața omului de mare, a vikingilor care au populat insula pustie odinioară.

Aceasta a fost prima noastră întîlnire cu Islanda, reală dar petrecută foarte în fugă. A trecut timp pînă să debarcăm acolo — și pînă atunci am tot privit zăpezile și ghețarii, și cîte un vulcan uneori, creînd zone incandescente peste priveliștea glacială.

Abia în a doua jumătate a lui decembrie am făcut escała așteptată — eu unul o așteptasem de o viață, dar în abstract, fără să sper în ea, cum nu poți să sperii că ai să-ți întîlnești vreodată pe eroii Iliadei. În orele cînd ne apropiam de Reykjavik, portul cel mai însemnat și capitală a țării, notam în caietele mele, după o noapte fertilă, impresiile sumare ale acestei întîlniri, care pentru mine rămînea fabuloasă :

„Am lucrat cu spor și fără oboseală pînă la patru dimineața : e ora șase în țară, cînd oamenii pleacă la treabă. M-am dus pe puntea de comandă să văd ce se întîmplă, fiindcă elicea se oprise

și pluteam în derivă : am ajuns mai devreme decît era prevăzut și acum, la 30 de mîle de coastă, așteptăm să se facă dimineața. În prova se văd luminile orașului, întinse circular pe tot orizontul din față (sînt și alte localități). Spectacol neașteptat după nopțile pustii de pînă astăzi...

M-am culcat la ora 5, cu gîndul să dorm pînă la 10, intrarea în port fiind anunțată o oră mai tîrziu, adică după ce se luminează. N-am putut să dorm, urmărit în gînd și fascinat de strălucirea orașului, nevisată. Mai tîrziu m-am uitat pe hublouri să văd ce mai e afară, și am descoperit luna, roșie, uriașă, ciclopiană, zvîrcolindu-se printre nori înainte de a apune peste crestele albe. Apusul ei, ca și al soarelui, ține mult timp pe latitudinea aceasta. Flăcările înroșesc noaptea, cu pîlpîiri fantastice, ca o auroră boreală altcum colorată. Iar pe aerodromul din dreapta orașului, din minut în minut decolează un avion turboreactor, în timp ce altul aterizează, adăugînd peisajului flăcările lor și mai fantastice. Nu mă dumiresc cum într-un oraș cu 70 000 de locuitori poate să fie atîta mișcare, depășind tot fantasti- cul !...”

★

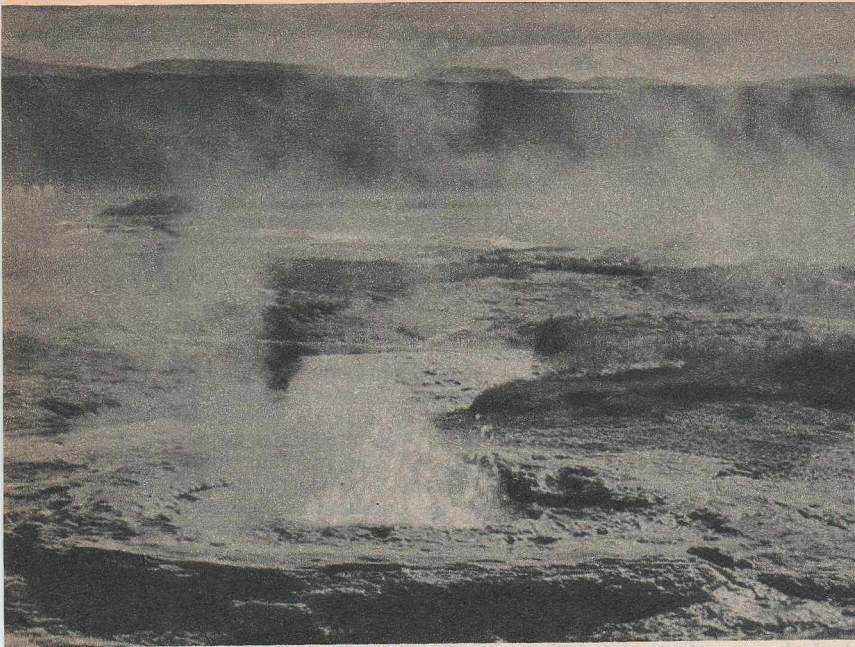
Curînd am descoperit, cu mîhnire și cu un fel de umilîță, de înțeles numai celui ce-a încercat-o vreodată, adus la realitate după o goană necontrolată a imaginației, că mă înșelasem în privința fantasti- cului. Luna, care n-a apus pînă la ziuă, și nici ziua întreagă, nici zilele și nopțile următoare, era un vulcan în erupție cum sînt mulți pe întinsul Islandei. Cit despre aerodromul uriaș și plin de viață, nu era un aerodrom civil, pentru nevoi pașnice, moderne și foarte civilizate, ci aparținea bazei americane aflate aici pe temeiul acelei înțelegeri mili- tare numite Pactul Atlanticului de Nord...

★

Am debarcat la Reykjavik pe o zi geroasă, în același loc unde debarcase primul viking venit din Norvegia acum mai bine de zece veacuri. El a dat numele locului, devenit apoi orașul cu rezonanța lui așa de ciudată : Reykjavik, care în limba românească înseamnă „golful fumurilor” și dovedește că primul venit a văzut mai întîi, și probabil încă din depărtare, vulcanii și gheizererele. După o mie de ani, acestea sînt tot în activitate, spre norocul Islandei. Mi-am dat seama că-i un noroc, mai ales fiindcă era iarnă și se nimerise și-o zi aspră. După o oră de hoinărit prin oraș înghețat. Cînd ești pătruns de frig pînă la oase iar sub tălpi îți scîrțîie zăpada, te întrebi cu neli- niște dacă o fi căldură în casă. Este, din belșug și aproape pe gratis. În- treaga țară se încălzește cu apa fier- binte a gheizerelor.

La Reykjavik, bunăoară, ea se pompează de la 40 de kilometri în cisterne izoterme, aflate pe înălțimi, la marginea orașului, iar de aici, prin

(Continuare în pag. 10)

cădere, alimentează caloriferele din case — radiatoare ca oricare altele.

Peștele din ocean și izvoarele de apă fiartă sînt cele mai însemnate din puținele ajutoare date de natură unui ținut care altminteri cunoaște numai adversitatea. Pescuitul și industrializarea peștelui aduc 90 la sută din venitul țării; oamenii trebuie aici să muncească din greu, chiar împreună cu copiii, și să fie cumpătați în toate. Copiii, înainte de a merge la școală, iau în primire un vraf de ziare și, cu ele sub braț, cu ghiozdanul în spate, aleargă să le vîndă, pe străzi, prin cafenele și magazine, ca niște spiriduși palizi și gravi, conștienți probabil că ușurează traiul familiei, aducînd un bănuț în casă. I-am văzut dimineața, la prînz și seara, orele cînd apar zierele, totdeauna serioși, totdeauna în goană. Desigur că acasă, în afara lecțiilor, mai au de făcut și altele.

Prin tradiția familiei, tinerii, de la 15-16 ani, chiar dacă studiază, sînt datori să muncească spre a-și plăti întreținerea — și ei muncesc și învață. De altfel, dacă munca e o datorie, școala este și ea alta, învățămîntul în Islanda fiind obligatoriu pînă la 15 ani, ceea ce mi se pare nu-i la fel în țări mai bogate. Există la Reykjavik și o universitate care, spre a nu fi o povară prea grea statului, își scoate veniturile din exploatarea cinematografului foarte elegant, aflat alături, în administrația studentescă.

Mai am de amintit, rezumînd rezumatul, spre a-l pune în cîteva pagini, că viața culturală în această lume sobră e o preocupare constantă și firească, dar se duce fără publicitate și cu economie maximă. Emisiunile de radio, bunăoară, care înseamnă și ele o cheltuială, sînt susținute de stat numai în parte; multe ore ale zilei ele transmit, pe socoteala doritorilor, informații de familie, felicitări, urări și așa mai departe, însoțite de muzica preferată de cei cărora li se adresează și, astfel, prin varietatea lor, programele devin foarte agreabile și le ascultă multă lume, nu doar familia.

În capitală există un teatru național, dar are numai șapte actori angajați, constituind nucleul, stabilind tradiția, indicînd stilul. Ansamblurile se completează cu amatori și aceștia participă la spectacole cu răs-

Intreaga țară se încălzește cu apa fierbinte a gheizerelor. Pompată în cisterne izoterme, ea este dirijată de acolo către caloriferele clădirilor.

pundere și seriozitate profesională, cîstindu-și marea familie care le dă încuviințarea.

Există în capitală o orchestră simfonică de o sută de instrumentiști, la pupitrul căreia apar mari dirijori din alte țări ale lumii.

În afara literaturii milenare, care s-a transmis pe cale orală, povestiri și legende, străvechile „saga”, unele cunoscute și la noi prin tălmăciri, Islanda are azi cel puțin cinci scriitori remarcabili, cu circulație largă, dintre care Halldor Kiljan Laxness este deținătorul premiului Nobel pentru literatură de acum un deceniu.

În sfîrșit, cărțile care se tipăresc aici anual sînt răspîndite, la prima ediție, în proporție de un volum la șase locuitori, ceea ce face din Is-

landa una din țările cu cei mai numeroși cititori.

★

Orașele, pe care n-am putut să le vedem, se numără pe degetele de la o singură mînă; celelalte așezări sînt rare, despărțite de prerii, ghețari gheizere și cîmpuri de lavă. Înăuntrul insulei se face puțină agricultură, se cresc animale, iar printre ele vestiții ponei, căluți de Islanda. Singurul mijloc de călătorie de odinioară, folosit încă și astăzi. Izvoarele de apă caldă dau puțină onora din fermieri să cultive, în sere destul de vaste, fructe și legume din țările calde, roșii, struguri, ba chiar banane și portocale. Sînt frumoase, dar la gust par artificiale — le lipsește soarele...

Restul vieții, care de fapt este esențialul, îl înfățișează pescuitul, ceea ce înseamnă traiul pe țarm și pe mare... Astfel marea reprezintă pentru Islanda o prelungire a uscatului și o altă patrie, destul de vițregă cîteodată.

A doua zi după sosirea noastră la Reykjavik a acostat lîngă noi un vas de pescuit, de tonaj mai mic, care venise pe furtună din nordul oceanului. Avusesem și noi furtună, dar nu ne copleșise, fiindcă prin tonaj eram mai apărați decît vasul acela. Spălat de valuri pe o vreme geroasă, era îmbrăcat de gheață în straturi groase pînă în vîrfurile catargelor. M-am înfiorat gîndindu-mă că și oamenii de pe punte vor fi fost îmbrăcați în gheață, fără să aibă după aceea la îndemînă cabinele noastre cu aer condiționat, dușurile cu apă caldă — și celelalte înlesniri care ne-au ușurat viața și ne-au făcut să nu simțim aproape de loc iarna din nordul Atlanticului.

Un vas de pescuit modern, de proporții impunătoare și venit de departe, nu putea decît să trezească interesul oamenilor de meserie — și cine nu-i de meserie la Reykjavik? Numeroși localnici au venit să ne viziteze, ziaristii au luat interviuri echipajului și toate zierele, dacă nu mă înșel cinci sau șase, au publicat reportaje. Nu știu cît s-ar putea spune despre relațiile care s-au creat astfel, prea în fugă spre a fi avut timp să se adîncească. Dar ceva sigur: pescarii noștri, care vin prima oară în Atlantic de la 3 000 de mile distanță și n-au decît un an stagiu în pescuitul oceanic, au făcut cunoștință cu legendarii pescari ai Islandei. E tot atît de sigur că le-au lăsat acestora o amintire frumoasă.

★

Fiindcă mă obsedează aerodromul care m-a amăgit cu luminile lui în noaptea sosirii, îmi amintesc vorbele unui tînăr instruit și inteligent, care a avut bunăvoința să-mi arate orașul și să-mi spună ce e mai important despre Islanda. Am reținut mai cu seamă o vorbă, un aforism dacă vreți: „Islanda e o țară neliniștită...” E neliniștit pămîntul, care fremătă, fumeagă, aruncă apă fiartă și lavă — sînt neliniștiții oamenii, în sensul că îi frămîntă grijile mici și mari ale vieții de fiecare zi.

Deși constrînsă să se supună Norvegiei, apoi Danemarcei, din secolul al XIII-lea pînă acum șase decenii, Islanda s-a născut ca stat liber o dată cu mileniul nostru, a avut primul parlament din lume și a proclamat, prima, drepturile omului. Cu amintirile bune și cu cele rele, ea nu vrea să îndure o altă abdicare. Iar de ostilități nu are nevoie, fiindu-i destulă ostilitate solul aspru și, de jur împrejurul solului, oceanul.

se caută un ... tată

Intr-adevăr, se caută un tată! Ce fel de tată însă — aceasta veți afla imediat: portretul lui e schițat în cîteva fraze dintr-o scrisoare adresată redacției. Iat-o:

„Vă scriu din Brăila — începe scrisoarea. Numele meu? Speranța M... Am 21 de ani și sînt mama unui copil — un flăcău. E de un an și o lună. Băiatul a început să îngine primele vorbe. Din vocabular îi lipsește totuși un cuvînt: tată! Nu-l știe. Nu l-a învățat, fiindcă pur și simplu n-are cui să-l spună: tatăl a plecat de acasă cu cîteva luni înainte de a se naște... Din păcate nu eram căsătoriți. «Eu» și «el» conviețuisem totuși în aceeași casă, la familia mea... Ne iubeam. Aveam proiecte de viitor. Nu împlinisem pe-atunci — era în '63 — 19 ani. El, 22 și lucra ca muncitor pe șantierul Combinatului de celuloză de la Chiscani. Numele lui: Ion B... E originar dintr-o comună din regiunea Bacău... N-ați putea să mă ajutați să aflu unde se găsește acum tatăl copilului? Poate acolo pe unde umblă nici n-a aflat pînă acum că are un băiat, că-l cheamă Ștefan, că noi cei din casă, vecinii din curte sau de pe strada noastră îl alintăm cu numele de Fănel? Oare n-am putea să-l facem să înțeleagă cît e de greu pentru mine să cresc singurul un copil — că nu pot munci pentru a-l întreține atît timp cît e încă mic și că are nevoie de îngrijire părintească?”

Scrisoarea de mai sus a fost scrisă nu numai cu cerneală, dar și cu lacrimi. De aceea am plecat pe urmele ei...

Asadar, la Brăila.

Fănel are ochii ca peruzelele: în ei s-a adunat parcă tot azurul cerului.

Eroul nostru s-a născut — și el — dintr-o poveste de dragoste veche de cînd e lumea:

— Mă iubești?

— Te iubesc!

Povestea de dragoste dintre Speranța și Ionel a început pe sub bătrîni salcîmi ai Brăilei, pe aleile cu tei înfloriți de la Lacul Sărat, în nopți cu lună pe malul Dunării.

— Să ne căsătorim! — au hotărît amîndoi.

Pînă una alta, „el” s-a mutat în casa fetei, s-a decretat „soț” și — cîstît vorbind, așa cum spune lumea de pe aici — s-a

și purtat frumos. Pînă într-o zi... Adică pînă a aflat că-i în perspectivă de a deveni tată.

— Plec în satul meu. N-am acte pentru căsătorie! N-aș vrea — spunea el — să se nască copilul înainte de a ne fi luat. Mă întorc peste două zile! Și a plecat după acte.

Și dus a fost...

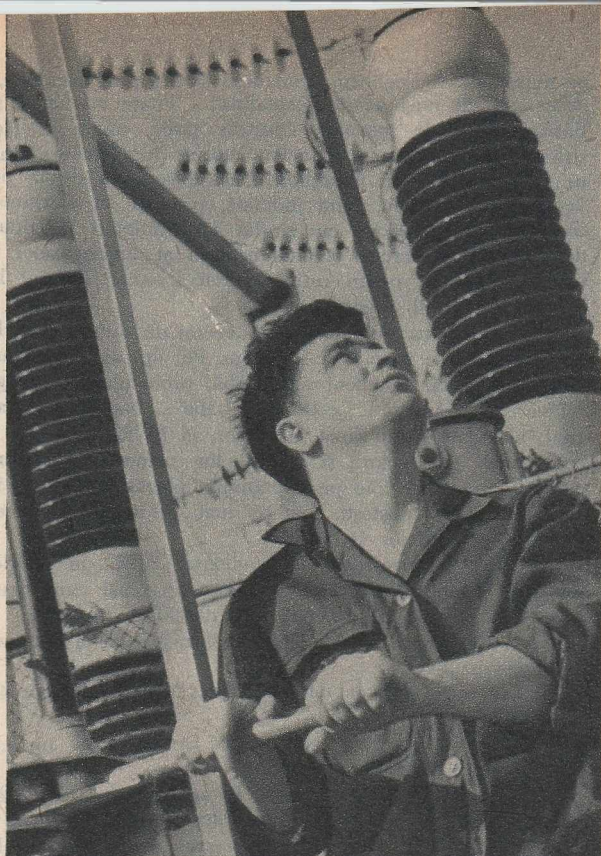
De atunci a trecut aproape un an și jumătate.

★

De ce nu s-a înapoiat Ion B... acasă? Greu de aflat adevărul adevărat. Un lucru e cert: era de rea-credință. În cele două-trei scrisori trimise la început „dragii lui soții” — cum erau intitulate — cerea bani. Bani pentru scos acte, bani pentru înapoiere. Cui cerea bani? Ei, care pe atunci n-avea nici 20 de ani împliniți, părăsita, pe cale să nască și fără nici un venit.

Acum ea își crește feciorul, ajutată desigur de alții. Mai face un lucru: îl caută și pe tatăl băiatului. A întreprins oare aceasta fiindcă îl mai iubește? Se pare că nu. Îl caută fiindcă vrea să-l determine să contribuie la creșterea copilului. Despre acest lucru se pare că el știe mai de mult. De aceea se ascunde. De fiecare dată în alt loc. La 11 iunie 1964 miliția din București — solicitată de Speranța M... — îl semnalează la construcțiile de locuințe din cartierul Pajura. Simțind că-i căutat, a plecat și a găsit de lucru în altă parte. Pe alt șantier. Apoi a plecat în satul lui natal. N-a stat mult. Drept pentru care organele de miliție nu pot face altceva decît să comunice că nu i s-a dat de urmă în tot raionul Bacău. A fost văzut apoi din nou în București: lucra ca flotant pe șantierul unui grup social — „Jiu”. Fuge iarăși. Continuă să se ascundă pentru a nu exista o adresă, un domiciliu la care să poată fi acționat în justiție pentru o eventuală pensie alimentară pe care o datorează celui cărui i-a dat viață. Lui Fănel, copilul cu ochii ca peruzelele.

F. URSEANU

„Un Prometeu al zilelor noastre”
 prof. Valeriu BOGDĂNEŢ — Bacău

„Şi eu am trecut pe la Mamaia”
 George STOICA — Craiova

S-a restaurat turnul ve-
 chii „BărăŃii” din Cîmpu-
 lung, reg. Argeş
 C. ALBU

Cititorii

fotografiază...

„Spre creasta muntelui”
 Aurel BALABAN — Piteşti

„Cu tata pe munte”
 Alexandru BÎLBU — Braşov

◀ „O moară-muzeu” pe malul lacului
 Clupearca
 Maxim GHERASIM — Tulcea

„Mozaiicul din oraşul nostru”
 V. DUMITRU — Suceava

pensionarul nr. 1^{*}

Bagajul — grămadă în mijlocul holului. Alături, patul pliant, gata desfăcut pentru noapte. Jur împrejur, cruzimea geometrică a pereților goi, a ferestrelor fără perdele.

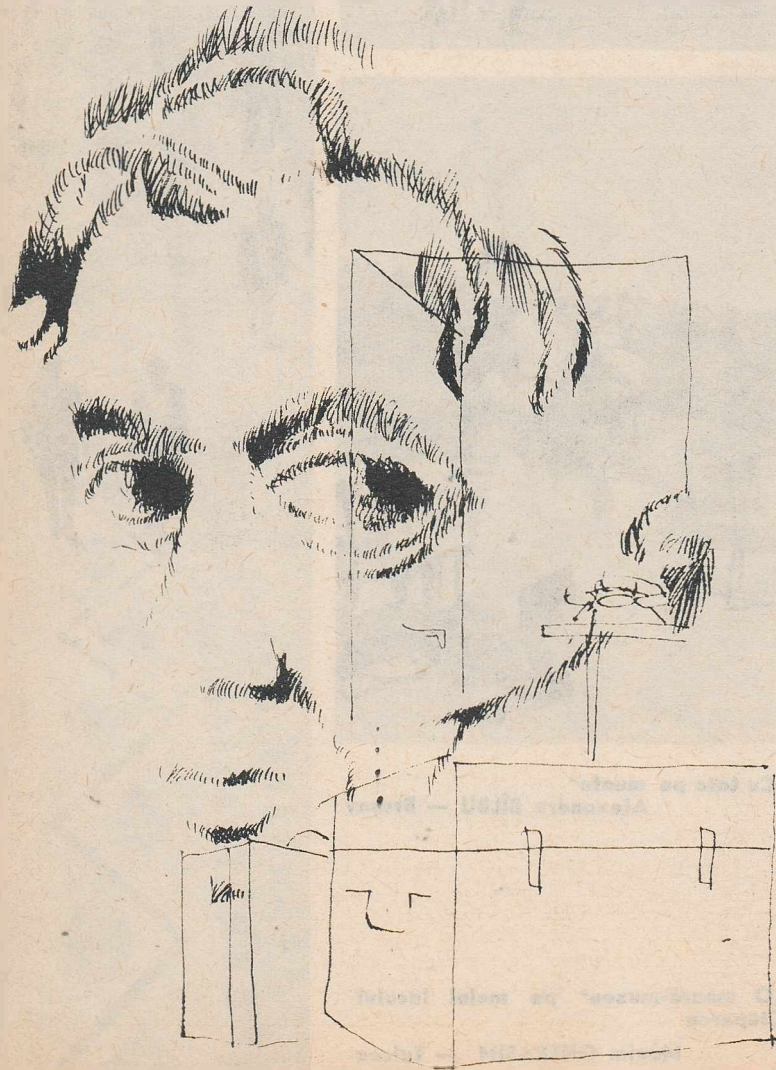
Un timp s-a prefăcut a nu înțelege că totul era gata; s-a învîrțit bezmetic, nădăduind să-și mai găsească de lucru — ceva, orice... N-a găsit. Incuietorile geamantanului, oricît le-a deschis, clămpănit, închis, s-au dovedit fără cusur. Catarama curelelor, la fel. Balamaua lăzii s-ar fi descurcat și cu o poartă de cetate. Sfoara baloturilor nu slăbise... Pînă la urmă, dîndu-se bătut, recunoscu: așa, răvășită și pustie, casa îi mai putea fi, cel mult, adăpost pe-o noapte; apartament omenesc însă, locuință de stat și gîndit în singurătate — asta nu.

Lăsă totul baltă. Ieși în coridor, trînti ușa și începu să se plimbe de colo-colo.

1

În primul moment, dinspre vecini nici o mișcare. Diminețile, așa era totdeauna: vecinii propriu-zisi la lucru, tinerețel la școli... Ce rămînea? Cîțiva prunci nevîrstnici: dormeau în scutece,

^{*} Fragment din romanul „Cărțile Horodiței”, sub tipar la Editura tineretului.

pe mușamale. Îi vegheau, trebăluind tăcute prin bucătării, bunicile: „dine „pe cît nu-i acasă gospodina“... Poate mai erau și doi-trei bătrîni aduși de tuspătru vînturile țării: trăiau la Horodița, rău străini Horodiței, străini uzinelor, cuprinși în viața orașului doar anume pe numele fiilor ori nepoților. Dacă reveniseră de la piață, din pa de la club stăteau, fără îndoială, proptiți în marginea leagănelor coarale cărucioarelor; cu gîndul la întîmplări de demult și locuri departe, priveau cruciș ecranul cenușiu al televizoarelor, așteptînd în rea emisiunii ca pe-un rutinar miracol casnic datorat lor prin cinece imprescriptibil drept.

Îi cunoștea pe toți acești „vecini de dimineată”. Pe unii, de ani: de cînd se iviseră în Horodița. Pe alții abia de-acum, din săptă asta blestemată. Oameni de treabă, probabil. El, în gînd, îi poartă cîndva la grămadă: „cele zece babe“... Nu vorbise cumsecade cu unul, nicidecum: prin firea lucrurilor, el își făcea veacul — și-l făcea cu ceilalți. Cu feciorii și nepoții lor, oameni în putere, asemenea oameni care, șase zile pe săptămînă, plecau de acasă în zori, mușaveau îndatoriri obștești, ședințe, luau pe umeri cît puteau mai mult greul vieții uzinelor și orașului...

Totuși! Unsprezece apartamente. Patru pe coridorul din dreapta, șapte pe coridorul din stînga. Unsprezece uși care, scurt timp după ce a ieșit el pe sală, au început a se deschide. Pe rînd...

A trebuit să dea bună-ziua... să răspundă la bună-ziua... și nu la bună-ziua...

Nu, nici gînd de cafea; băuse... Da: și turcească, și cu lapte. De absolut toate felurile!

Ajutor? Lui?... Nu-i mai trebuia nici un „ajutor”: avea destul și prea destul!

Da, fusese scos la pensie. Pe-adevăratalea, de astă dată. Cam ieri, alaltăieri — nu învățase pe dinafară toată cifrăria deciziei. Dar așa a crezut — că nu-i cazul să meargă din om în om lăudîndu-și și ca pe-o ispravă... „Felicitări”? Asta-i bună! Dar ce-o fi ajuns bătrîn mă rog? Merit? Realizare-n muncă? Decorație? Bătrînețea-i bătrînă. Nu ocolește pe nimeni. Unii, din pricina asta, chiar așa o și iau: cu birul, birocratic! Sînt încă, și-n zilele noastre: se uită-n actul de naștere se uită-n calendar — amin, gata, la pensie cu tine! În sufletul omului ce să se mai uite?!... Aș! Nu-i vorba de nici o „supărare”. Pe cine fie supărat? De ce?... „Felicitările”, oricum — ca nuca-n perete!

La televizor? El, într-o zi lucrătoare, la televizor?!... Ba chiar general: televizorul — belea curată! Unealtă de-nghițit vremea oarelor!... Cum „nevoie de destindere”? Îi „întinsese” cineva?... Nervi? el era calm. Foarte-foarte calm!

Nu: n-a umblat cu nici o „fofirlică”. La uzină a fost sîrbia proiectului de modernizare a halei C. Asta-i una, despre asta a fost întrebare la asta a și răspuns. Că el a ieșit la pensie, e drept; dar asta-i altă și, dacă n-a fost întrebare, n-a spus nimic. Unde-i „fofirlică”?... La pensie foarte frumoasă: 1200 pe lună. Numai că... A! Nu, oamenii nu sînt nici așa să n-o luăm! Dacă dăm iama-n condoleanțe prea devreme, înmormîntare ce ne mai rămîne? Să cîntăm? Să jucăm țontoroi? Cum adică „cine-a rostit vorba condoleanțe”? De rostit, se prea poate n-o fi rostit-o nimeni. Atîta mai lipsea! Dar știu și copiii: tonul muzicii... A preciza o idee înseamnă a fi pus pe hartă? În fapt, povestea lămurită gata: din moment ce condoleanțele nu-și au rostul și cineva încăpățînează să ți le vîre pe gît, ești obligat să-i deschizi ochii! Pînă la urmă, la urma-urmei? Diplomă de olog? Certificat de boșorog, incurabil? Nu! E un drept. Un drept ca atîtea altele. Ți-l asigurăm: munca vieții tale întregi. Vreme de cîte generații s-a bătut clasa noastră, sub capitalism, pentru dreptul la pensie? Păi nu? Socoațe și cîneata... Dacă asta-i esențialul, atunci despre asta să vorbim. N-are să batem cîmpii, să bocim, să șușotim pe coridoare, să umblăm cu noi de tîntirim, să...

Nici un secret: se va muta din Horodița și-atîta tot. Cum „să treacă pe la vecini”? Ba va trece, își va lua rîmas bun de la fiecare dar mai tîrziu, cînd vor fi acasă și gospodăria. Era timp... Și, de altfel, cazul său, bun-rămasul, plecarea — mai mult moft. Nu se mută pe loc cealaltă; nici măcar într-altă țară; rămîne în raion, la o zvirliură de la satul Vidra — nici treizeci de kilometri... Ba se gîndise la toate: pensii ori nepensionar, omul, dacă are cap, caută să trăiască unde mai este și pe nevoie de el; nu unde-i uzură morală și-i încurcă pe toți... O vorbă atîtea altele: uzură morală. Înteleg-o care cum vrea!

Tot așa: explicații peste explicații. De zece ori la rînd. El, cu politicos, drăcuind cît mai puțin, stăpînindu-se îndată ce simțea că-l gura pe dinainte... În schimb ei, ele — numai miere și bunăvoință! Faptul că l-ar fi știut din totdeauna bolnav, ramolit, neajutorat, țicnit, ireponsabil. Poți rămîne de piatră cînd vezi cum s-a grămădit într-un etaj de douăsprezece apartamente (unsprezece, fără al tău) atîta neînțeleasă atîta obtuzitate?

Cînd s-a deschis în sfîrșit ultima ușa — apartamentul 57, scutului Stamate — și-a ieșit din pepeni:

— Bravo! Eram sigur, vă și așteptam. Da, da, pe dumneavoastră. Numai că, din păcate, acumă nu-mi mai trebuie nimic! Și nici nu-mi trebuie, tovarășă: nimic! Deunăzi s-au strîns ici, pe coridor, toți copiii cartier. Să se joace. Cu sticle! Cu carbid! Cu apăraie! Cu gaze în mîntă! Cu explozii! Și nimeni nu i-a auzit, nimeni n-a catadixit să chidă ușa; i-ați lăsat să-și facă de cap pînă ajuns coridorul grajdului tîrlă! Acumă... fac doi-trei pași înaintea ușii mele, eu, om în toată fire și — poftim: mă luați la descusut! Mă țineți sub observație! Pesemni prin gaura cheilor! Ca pe-un făr-de-minte în stare să v-arunce casa-n... Păi nu? Iar dacă rămîn în casă, îmi țineți, ca mai ieri, miting: ușa: că m-am îmbătat, că m-am spînzurat, că mi-a plesnit aorta

lovit damblaua... Zău : vă respect, vă înțeleg, vă mulțumesc din inimă
tru grijă, pentru omenie, pentru ajutorul pe care mi l-ați dat zilele
a, pentru cafele, pentru interes, pentru orice, pentru toate — da'
ajunge! Pină-n gît!... Eu, unu', pensionar, nepensionar, mai am și
bă! Destulă! Poftim : aștept pe cineva! Am spus-o și ieri : de la
foane... Ne-am lămurit?... V-am raportat — acum lăsați-mă în pace,
! Săru-mîna, bună-ziua!

Soacra lui Stamate s-a retras dînd din cap a îngăduință atotiertă-
e. („Cum naiba o fi chemînd-o? Parcă-i începea cu A numele...
cu E?“)

„Nenorocita! A ajuns și spanchie de-atîta tras cu coada ochiului!“

Urmărind furios, retrospectiv, direcția în care tot alunecau privirile
srei lui Stamate, descoperi izvorul probabil al alarmei vecinilor : uitase
i lege șireturile la bocanci... blacheul stîng abia spînzura într-un cui...
ă a-și da seama de nimic, el, pesemne, ba tîrșîind picioarele, ba îndesînd
îile, smulsesse cimentului asemenea gemete, asemenea scrișnete, și cori-
relor asemenea ecouri, încît, vezi bine, bieteale femei erau îndreptățite
creadă și bolnav, și beat, și nebul — și oricum.

„Unde mi-s mințile?“ se muștră aiurit. „Unde mi-s papucii,
em?“ își aruncă repede a doua întrebare, eliberîndu-se astfel de obli-
a de a răspunde primei.

Știa în ce geamantan pusese papucii. Descuie ușa... intră... își
imbă încălțămîntea... iese din nou în coridor...

2

De-un ceas se plimba morocănos pe palierul scării. Acum în de-
ă singurătate. Opt pași la dreapta... opt înapoi... O scurtă oprire în
ptul ușii... cinci pași la stînga... cinci înapoi... o privire urmărind cum
înșuruba spiral către parter, ca într-o fintină, balustrada scării... apoi
l de la început... și iarăși... iarăși...

Cînd auzi pe scări, jos, pași necunoscuți, se lipi de zid. Abia ră-
înd, încremeni.

Pașii urcau : etajul doi... trei... patru...

Un tînar, un flăcău. La șold, obișnuita geantă profesională de
negru.

„Urcă patru etaje cu cogeamite gentoiul după gît și nici că-i pasă!
gifiie, nu se oprește... Șaptezeci și șase de trepte!... Le dă mîna, la
i lor! Muncesc — și habar n-au ce-i munca adevărată! Mai mult
îrdă; juncanii!... De-aici vin toate prostiile, drept vorbind : pe măsură
te-ajung bătrînețile, te trezești pizmuindu-i — așa, într-aiurea. O fi avînd
el sarcină de plan... normă... întrecere... depășiri... Dacă-l țîn baierile,
e face că se grăbește! Ce, graba-i zburdăciune? Graba-i seriozitate,
știință...“

Tînarul emisar al telefoanelor ajunsese în capul scării. Scotocin-
și buzunarul salopetei, cerceta totodată, nestîngerit de lumina scăzută,
fia ușa care-i căzuse sub priviri : numărul apartamentului... dreptunghiul
operit pînă ieri de tăblița cu numele locatarului... În buzunar, niște
tii. Alesse una și se apucă s-o citească.

„Cred și eu! Prezbit nu-i, miop nu-i... vitamine cu carul, pupilă
nsibilă, adaptabilă — ochi de pisică! Trece de la lumină la întuneric,
la întuneric la lumină, vede tot, citește orice, nimerește unde vrea,
lică telefoanele... Și barem nu-l cunoaște nimeni! Parc-ar fi ieșit din
mînt, peste noapte!“

Tînarul nu-i era cunoscut nici din vedere. Altădată, apariția unui
nou la Horodița îl bucura. Acum îl irita și — prin cine știe ce per-
sitate de neînțeles, de nestăpînit — îi rătăcea mîntea pe făgașuri potriv-
se firii lui, ostile felului său obișnuit de a gîndi.

Revoltîndu-se împotriva-i, hotărî să rezeze firul inoportunelor
ditații :

„Aia e : hodorogă cusurgie! Bat cîmpii, lua-m-ar naiba să mă ia!“

Cu hîrtia în mîna, tînarul apăsa butonul soneriei pentru a doua oară...
ntrariat, privi roată-mprejur.

— Bună-ziuaaaa!

Nu mai era nimic de făcut. Nou-venitul îl descoperise.

Grăbit, tînarul nu așteptase răspuns la binețe. Îi citea cu voce tare
a hîrtia lui.

— Tovarășul Han... Profesor Grigore Han, apartamentul 53...

Voce de om așezat, plăcută chiar...

Gata! Apartamentul 53 — al lui. Grigore Han — el... El, care,
apabil pentru moment să îngaima cuvenitul „Da, eu sînt“, scosese din
zunarul vestei ceasul și, înghițind în sec, cerceta chiondărîș bătrînele
re latinești de pe cadran — bețișgaș după bețișgaș.

„Parcă-s somnambul, bătu-m-ar Dumnezeu! Am ajuns să-ntreb o
blă de ceas cine sînt, unde stau?... Amețeala-i de vină!“

Fără îndoială : toate, numai și numai din pricina ameteții.

„Ameteală! De unde-atîta ameteală pe capul meu?... Pînă azi,
mai asta n-am apucat să fiu : domnișoară de pension! Și-ncă nu una
nețită; una leșinată gata. Ptiu!“

— A renunțat la telefon, tovarășul... S-a înțeles pentru azi, 11 octom-
ie 1964... Ora douăsprezece : între douăsprezece și două — preciza în
ntinuare tînarul citindu-și hîrtia. O fi plecat de acasă, ori... ?

Așadar îi scriseseră negru pe alb pînă și asta : că el, Grigore Han,
găduise telefoanelor să fie acasă între douăsprezece și două.

„Bine că măcar lucrează sistematic!“

— O fi prin vecini... Dacă încerc din ușă-n ușă...

Vocea tînarului scădea. Parcă-și vorbea singur, nemaiășteptînd
puns... Pe bună dreptate!

— Dumneavoastră... nu sînteți de-aici ?

În palma lui Han, ceasul arăta douăsprezece fără un sfert.

— Nu cunoașteți blocul... Vă luasem drept locatar...

„Douăsprezece fără paisprezece, de fapt... A! Chiar așa!“

— Ai nimerit-o, tinere : omul dumitale! Corespunde aproape tot.
Han Grigore... apartamentul 53... Octombrie... 11... 1964... Merg și profesor,
mai mult sau mai puțin. Ceea ce nu corespunde-i ora : ai venit cu paispre-
zece minute înainte. Asta nu corespunde, așa că n-ai cum ridica pretenții!

— Nu. Aștept, dacă...

— Te cred! La anii dumitale îți convine așteptatul! Eu însă...

Trebuie să tacă : soacra lui Stamate își arăta iarăși nasul pe coridor.

— A strigat cineva ? — se auzi și glasul vecinei, numai curiozitate
și filotimie.

— Nu, tovarășă, n-a strigat nimeni nimic. A vorbit. Dumnealui. Cu
mine!... Hai, tovarășe, intră!

Îndesă ceasul în buzunar, scoase cheia, descuie, și, înhățîndu-și oaspe-
tele de-un umăr, îl strînge ferm sub braț — ca pe-un sac ce trebuia tăbîrcit
de-acolo cît mai repede. Tăindu-i astfel posibilitatea de a arunca spre ușa
Stamateștilor o privire oricît de fugară, îl obligă să treacă val-virteji, o dată
cu dînsul, pragul apartamentului 53.

„Are dreptate femeia!, încerca de-a surda un gînd să-l cheme la
ordine. Bocănesc, urlu, pufnesc, o fac pe nebulul, mă leg de oameni...
Purtări! Mai rău ca Tîndală!... Mi-e vinovată baba cu ceva? Ori el, băiatul
ăsta? Nu. Atunci?!“

3

Cîteva lungi secunde, neclintit, crispat, cu sufletul la gură, aștepta
declicul căderii yale-ului.

Soare, în apartament... Lumină multă... Și glasvandul clătinat de
curent : scîncetul țîșnilor... cîteva ochiuri pătrate de sticlă suprapuse
pe chenarul întunecat al ușii de la baie, uitată deschisă... și, în ochiurile
acestea pătrate, tremurul unor imagini indescifrabile — nereflectînd proba-
bil nimic din interiorul apartamentului ci compunîndu-se ori descompunîndu-
se ca-ntr-un caleidoscop dereglat...

Of! În sfîrșit — clic!

Yale-ul se milostivise, căzuse... Măcar atîta! Orice comunicare ne-
dorită dinspre coridor către apartamentul 53 era și rămînea blocată!

Curentul conțeni.

Țîșnile tăcură.

Glasvandul încremeni. Pe sticlele pătrate, imaginea se rîndui dintr-o
dată — cuminte, clară, ca pe-o oglindă. Fără a izbuti încă să-și adune
gîndurile — și poate tocmai de aceea cu luciditate necruțătoare — Han
se pomeni inventariînd :

Era, întîi și-ntîi, imaginea tînarului de la telefoane. Nu prea înalt,
dar solid, bine făcut ; soarele, năpădînd apartamentul prin toate ferestrele,
îi decupa trăsăturile feței — foarte expresive, deși acum deformate de-un
chinuitor efort fizic. Pe urmă, lîngă acest simpatic tînar (imaginea arăta
mai degrabă *peste* decît *lîngă* dînsul) stătea țeapăn un moșneag deșirat,
șleampăt, zbîrlit, uitîndu-se fioros, cu ochii cît cepele, ba drept înainte, ba
în jos, spre creștetul nefericitului său captiv.

„Ce naiba fac?... Păi să fiu în locul lui eu, și să mi se urce-așa
în cîrcă el mie, l-aș da cu capul de toți pereții!“

În definitiv, tînarul venise — chemat! trimis! — pentru a ridica
un telefon la care abonatul renunțase din proprie inițiativă. Și uite, în loc
să-și vadă de munca lui, stă. Stă lîngă abonat : proptea! Pentru că abo-
natul, ditamai cobilzan cărunț... adică el, Grigore Han, un metru optzeci și
cinci lungime, șaptezeci și nouă kilograme de ciolane răscoapte... el, abona-
tul, are, mă-nțelegi, ameteții! Are vertij! Pretinde, te-i pomeni, ca supliment
ori primă la pensie, loc de veci în cîrcă la cineva! Pensia, se vede, l-a scos
cu desăvîrșire din rîndul oamenilor — l-a trecut în rîndul buștenilor! Ne-
trebnic stilp de telegraf... smuls din groapa lui și lăsat — dracu' mai știe! —
fără echilibru, fără...

— Nu, tovarășe! Nuuuu!

Geamăt. Aproape urlat. De împotrîvire, îndirjit...

„Măică dragă, afurisită lighioană m-ai făcut! Dacă-ți tot așa, din
bilbîit în behăituri, pînă-n seară-s la balamuc! Ori la colțul zoologic!...
Pensionari și-acolo, și așa!“

Cu prețul unei asemenea culminații, cascada nemiloaselor autoapre-
cieri își atinse ținta : fie „ameteală“, fie „somniațism“ sau altceva, Han
depășî faza critică. Dintr-o mișcare smucită, își eliberă captivul. A doua
mișcare — un șut viguros de papuc în cantul glasvandului. Penibilele re-
flexe dispărură ca măturate de-un ciclon. A treia mișcare — galop în dor-
mitor, unde, pentru deplină siguranță, închise ușa băii. Dispăru și che-
narul negru, complicele glasvandului în plămuirea ponegrițoarelor
imagini.

După asta, un bun răstimp, lăsînd oaspetele să se descurce cum
o ști, Grigore Han rămase dincolo, singur. Aștepta să-și vină în fire cu
totul. Și, mai ales, căuta o inofensivă minciună în stare să dea aparențe
de rost și logică aceluia *Nuuuu* „behăit“ mai înainte — să ascundă cum-
plita sete de spovedanie care-l zămislise.

„Încep a bocii pe umărul oricui îmi iese-n cale? Am dat în mîntea
copiilor?! Doar pot să-i spun, să-l rog — omenește, fără bilbîieli, fără
văicăreală... La el, o întîrziere de cîteva minute nu contează; eu, în
schimb, dacă nu telefonez, dacă nu lepăd cumva pietroiul ăsta nenorocit
de pe inimă, înnebunesc, turbez, crăp! Deși...“

Pentru a cine știe cîta oară, gîndurile i se poticneau într-un ase-
menea „deși“ urmat de puncte-puncte.

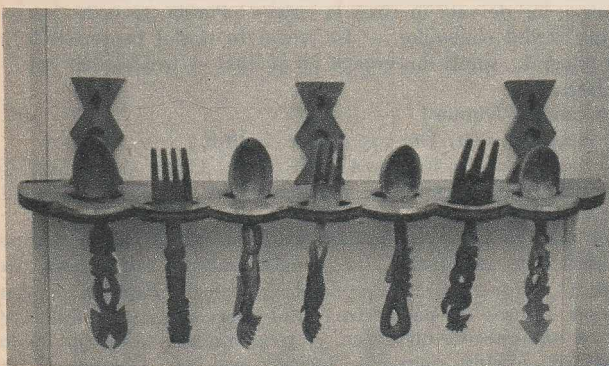
„Deși... în fond... ce?“ îl obligau legile ceasului al unsprezecelea
să răspundă totuși întrebării atîta vreme ocolite.

Olga Porumbaru : „Miorița” (tapiserie).

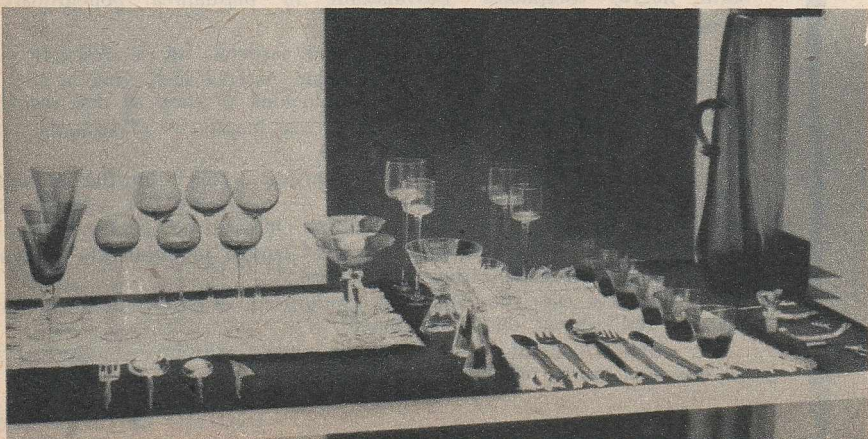
SPECIALIȘTII FRUMUSEȚII

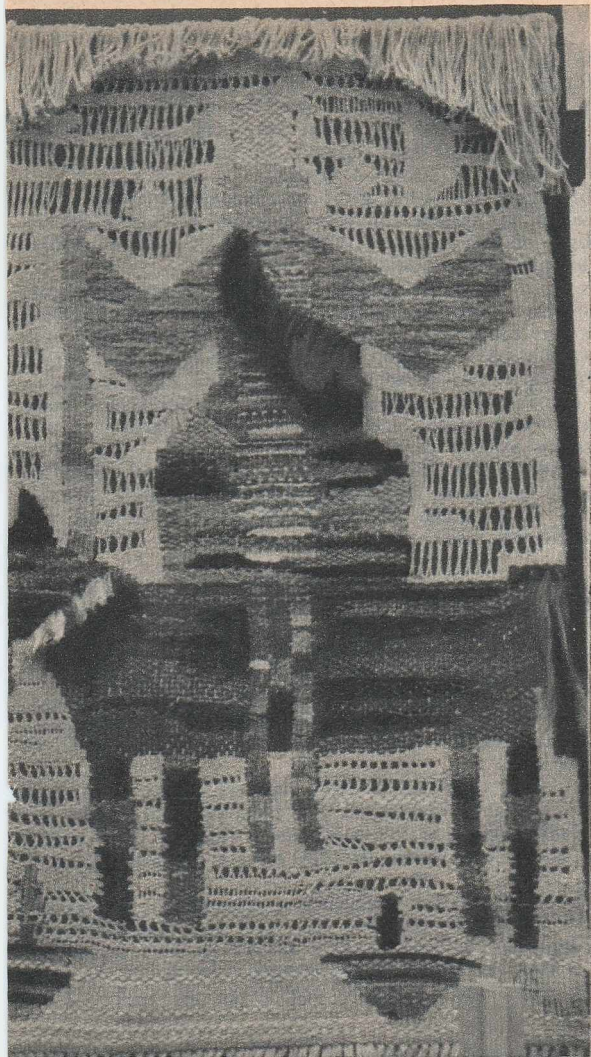
— pe marginea expoziției de arte decorative —

Cooperativa „Arta lemnului” din București prezintă această artistică poliță cu linguri și furcuțe crestate în lemn, în cel mai bun spirit al artei noastre populare.

Artiștii plastici fac propuneri pentru obiecte funcționale de mare serie industrială.

Graziella Stoichiță : „Călăreț” (panou decorativ din țesătură de sfoară).

Cîteva panouri decorative realizate din marmoroc de colectivul Olga Porumbaru, Florin Pîrvulescu, arh. Const. Gurgui (stînga); și „Bucurie” (panou din șamotă smălțuită) de Vasile Rădeanu (dreapta).

Expoziția artelor decorative — rod al mai multor ani de activitate artistică și închinată Congresului partidului — a fost de data aceasta cu hotărîre așezată pe făgașul cotidianului. Creațiile expuse sînt destinate odăii și străzii, scopul lor e ridicarea indicelui de gust ales în decorul înconjurător, mijlocul lor e accesibilitatea largă. Mai întîi, ca simplitate : sînt posibil de încadrat în mediul lucrurilor obișnuite ; apoi, ca farmec : lipsite de insolit și extravagantă, profilate mai cu seamă în spiritul artizanatului popular rustic. Spre deosebire de marile vitrine cu podoabe unde se oferă admirației o ingeniozitate temerară, care nu se poate prețui decît ca unicat, cu gustul lui particular de „inimitabil”, de improvizație inspirată, de data aceasta multe din lucrările prezentate au avut un caracter de gospodărească meșteșugărie, de harnic studiu al utilității și formei, calități pe care difuziunea în serie nu le împrumută cu nimic. Dimpotrivă, ea contribuie la așezarea premiselor unui stil : cel de inspirație folclorică, stilizînd amintiri din industria casnică, amintind stilizări din plastica naivă. Și materialele sînt tradiționale : lemn, păioase, fibre textile, vegetale, toate vopsite în sucuri naturale sau pîrînd cu dibăcie astfel, iar tehnicile sînt adecvate — strunjit, împletit, țesut, aplicat. Însăși utilitatea lucrurilor e tradițională sau mimează a fi — cum fac acele fotolii cu profil modern și ritmică savantă a liniilor, executate în pai și lemn nelustruit, sau acele „corpuri de iluminat”, cu electricitatea travestită în opaiț enorm. Nu vom găsi afectarea transpunerilor brute de forme arhaice în utilități veac XX ; artiștii uzează delicat sugestia, ceea ce e un fapt de trudă și inteligență a fanteziei. (Vezi acest aspect al tilcului poetic întipărit în obiecte umile — scaunele de Ion Nicodim ori uneltele de masă de Mihaela Eleutheriade, strachinile de Katherina Zîpser or țesătura cu un călăreț a Graziellei Stoichiță.) Sînt însă alte piese de mare frumusețe modernă, mai ales draperiile și mai ales draperiile imaginate pentru odăi de copii ; sînt obiecte care pot transforma o odaie într-o grădină de lucruri, cum e inutila, hazlia și grațioasa panoplie cu miniaturale arme de carnaval, sau poetica țesătură cu frunze presate de Viorel Mărgineanu. N-aș spune același lucru despre tapiserii : cu onorabil efort și cu parțiale efecte frumoase, covoarele sînt prea mult încărcate, concepute fastidios, cu prețiozități de motiv împrumutat din scoarțe tradiționale, dar ostentativ dilatate la o scară străină discreției austere și ritmice severe. Multora le lipsește firescul poetic și picturalitatea învăluitoare, nervul rimelor de forme și linii care ne încîntă în scoarța populară ori cultă.

★

Artiștii plastici, alături de cei decoratori, se simt responsabili de formele și culorile lucrurilor din vremea lor. Mare surpriză a adus și UCECOMUL : obiecte împletite din pai sau turnate în metal sînt de excelent gust popular și dacă, ieșind de la Dalles, ai trecut prin fața vitrinei magazinului UCECOM de pe bulevard, împănată cu triviale mărunțișuri de janilie și lemn pictat, cu caricaturale împletituri de pai în care e rușinată străvechea măiestrie a genului, atunci te întrebă — cu candoare — de ce nu se vînd lucruri de frumusețea celor expuse la Dalles ? ; ori te întrebă — cu maliție — dacă producătorii sînt atît de mîndri de ceea ce expun la magazin, de ce nu au apărut și la Dalles cu producții similare ? ! ; ori te întrebă — cu indignare — în folosul cui e această duplicitate ?

★

Omagiala poezie rustică a materialelor și tehnicilor, chiar folosită inovator, ca în ceramică, n-ar trebui totuși să ia atîta din locul convenit materialelor noi și tehnologiei potrivite. Cu excepția covoarelor din silon (Spiru Chintilă) — a cărui invariabilă varietate de carouri e departe de a epuiza demonstrația de nouitate a acestui gen de obiecte — masele plastice sînt neglijate ; chimia își așteaptă încă artiștii care să-i reveleze propria virtualitate decorativă.

★

Elementele care participă cel mai intim la arhitectură sînt pavimentele, statuara decorativă, panourile aplicate zidăriei. Pavimentele existente în expoziție au prezentat însă intarsii de un desen prea complicat, un desen de performanță a materialului și tehnicii nu de discretă integrare în peisaj.

Sculptura ornamentală pentru spațiile verzi ar trebui să aibă un mare potențial artistic. Nu cred că e vreun progres în a înlocui fantomele scriitorilor de ghips din parc, cu fantomele unui constructivism fără obiect poetic. Cele două monumente semnate de Bulat, cu bizarul aer de funerar barbar, căutînd parcă a sugera duritatea mineralului transformat prin unelte, sînt căznite în excesive efecte de materie. Mult mai inspirat imaginată mi se pare „Sperietoarea” de C. Popovici, relevînd în profilul familiar al figurii un ingenios intermezzo plastic în spațiul dintre pămînt și cer. Dar — iarăși — abuzul și evidența sudurii dă contorsiuni de un nemotivat dramatism. Am mai reținut, ca sugesție de surpriză a peisajului și nu ca realizare încheiată, prisma grafitată (K. Zîpser), de discretă și ingenioasă simplitate. Dar, față de penuria de podoabe ale parcurilor, toate acestea ne-au părut prea firave pentru disponibilitatea spațiului urbanistic și vegetal și prea puțin solidare cu peisajul arhitectural și natural.

★

Unele ramuri de activitate din cele cărora li s-a adresat marea sugesție a expoziției — aceea de a se utiliza industrial creația artistică — vor găsi un număr de propuneri interesante și realiste în legătură cu posibilitatea colaborării dintre artist și producătorul de serie industrială : mai ales ramura textilă a avut aici pilduitoare reușite în draperii, seturi de masă, stoffe de mobilă. Dar, numeric vorbind, expoziția a demonstrat mai limpede rolul artizanatului și artei decorative în interioare și peisaj, decît puterea lor de a produce prototipuri pentru multiplicare. Căci nici lămpile, nici covoarele, nici măcar mobilierul de păioase cu lemn, și nici o mulțime de mărunțișuri utile nu par destinate reproducerii industriale, ci rămîn de domenii artei manuale. Dar fie și astfel privită, expoziția a dovedit cu puterea exemplului că frumusețea lucrurilor e un domeniu de gîndire și îndemînare cu înaltă specializare, că nu orice diletantă producție artizanală poate furniza artă, că împodobirea decorului cotidian trebuie dată în seama artiștilor talentați care, prin cultură, intuiție și desăvîrșire a meșteșugului, sînt capabili să prelungească în cetatea modernă geniul frumosului din satul străvechi. Cît despre scopul nr. 1 al expoziției de la Dalles — cel de a furniza tipuri industriale — el va fi atins de-a dreptul și integral numai cînd se va fi creat și la noi o ramură de specialiști în arta industrială, care să asigure producției un nivel estetic egal cu nivelul tehnic al fabricilor moderne.

Anca ARGHIR
Fotografii de Ion OSMULICHIEVICI

Inercarea lui Johann Strauss de-a innobila și albăstri Dunărea cu ocazia trecerii ei prin Viena s-a dovedit, toamna mai cu seamă, ineficace. Pot să depun mărturie că bătrâna apă își purta în dreptul Giurgiului, cu cea mai autentică și patriciană sfidare, șuvoiul larg de mil și bragă.

Sînt 27 de ani de atunci. Memoria îmi mai servește încă. Personalul București—Giurgiu-Port opri la gara fluvială din Ramadan, scîrțîind sinistru. De altminteri toate erau sinistre. Guvernul carlist, care se opinea să strunească țara. Scrișnetul cuțitelor legionare tot mai des folosite. Procesele care trimiteau la ocnă grea pe antifasciști. Presa de extremă dreaptă care cerea turbată nu numai smulgerea condeielor democrate, dar și amputarea brațelor care le-au purtat pe hîrtie. Sinistre erau și vilvătăile războiului din Spania, unde poporul își trăia o tragedie ajunsă pe culmi.

Toate erau sinistre, sumbre și amenințătoare în ziua aceea de octombrie 1938 cînd personalul București—Giurgiu-Port a oprit, scîrțîind din frîne, la zece metri de debarcader.

Pasagerul era scundac, purta pălărie de fetru moale, ochelari prinși cu sîrmă subțire după urechi și palton prematur. A coborît treptele vagonului, sprijinindu-se cu o mîină de bara de alamă, iar cu cealaltă ținînd grijuliu un violoncel îmbrăcat în husă groasă de pînză.

A făcut cîtiva pași privind spinarea cenușie și jucăușă a Dunării, apoi s-a întors către însoțitorul care-i purta mica valiză și buchetul cu proaspete violete, întrebîndu-l ceva.

Prezentările au fost făcute în răspasul dintre cele două linii ferate. Împreună cu mine se aflau soția și tatăl meu, care cunoștea limba spaniolă.

— Pablo Casals.

Cînd mi-a venit rîndul să-i strîng mîna, am încercat să descopăr, doar printr-un simplu contact epidermic, misterul virtuozității degetelor care țineau arcușul și sublimul din ele.

În timp ce însoțitorul s-a dus cu pașaportul la biroul poliției de frontieră, ne-am îndreptat spre debarcader, așezîndu-ne pe îngusta și unica bancă, din lemn, aflată în sala de așteptare.

Cîteva minute bune nu ne-am vorbit. Nu aș putea recunoaște nici acum că eram mai mult emoționat, decît fericit, de prilejul deosebitei și neprevăzutei în-

țîlniri. I-am mulțumit în gînd însoțitorului ilustrului oaspe care, în dorința de a-i ușura trecerea peste frontieră, mi-a telegrafiat din vreme, știînd că lucrez în port și că astfel voi putea, la nevoie, să-i dau o mîină de ajutor. Bineînțeles dacă se vor ivi cumva greutăți.

Și s-au ivit. Eram de altminteri convins cu anticipație de aceasta. Pașaportul lui Casals era firește emis de Ministerul de Externe al Spaniei republicane... Motiv suficient pentru ca autoritățile de resort, incitate prin legăturile oficiale ale guvernului cu Franco, să purceadă la șicane.

Cerul era acoperit. Nu bătea vîntul. Aerul călduț încă se îmbibase cu iz de toamnă în pîrgă.

Oaspetele s-a strîns în palton, a cuprins cu unul din brațe gîtul lung al instrumentului...

S-a apropiat cunoștința mea, însoțitorul. După figura lui acră, mi-am dat seama că se-ntîmplase ceva neplăcut. Am zvîcnit de pe bancă și m-am apropiat de el.

Aparent nimic grav. Pașaportul era pașaport, viza, viză, numai că Pablo Casals era... Pablo Casals.

Se părea că pe comisarul șef al portului îl găsiseram bine dispus. — Domnule șef, e vorba de cel mai mare violoncelist din lume...

— Tot respectul, dar la graniță nu-i pentru noi decît tot un străin, în tranzit ca oricare altul. Și-apoi... După ce că strînge gologani pentru comuniști...

— Nu pentru comuniști. Cumpără lapte condensat din Elveția ca să...

— Ce vorbești? — mi-a luat șeful poliției vorba din gură. Cine are nevoie de atîta lapte?

— Copiii flămînzi din Madridul asediat.

Subit chipul insipid al comisarului se-năspri.

— Așa? Bravo! Iar pe deasupra și-a mai agățat de coadă un deocheat ca tine. Gata! Am terminat! Afarăăă!

S-a înfășurat mai strîns în stofa călduroasă a paltonului și cu cel mai obișnuit glas din lume:

— Nu este întîia oară... Am mai avut dificultăți cu vameșii și polițiile de frontieră...

Dificultatea nu însemna altceva decît întîrziere. Șeful comisarariatului Giurgiu-Port anunțase, desigur, Internele din București, că „numitul Pablo Casals, de profesiune «muzicant», se prezentase la punctul de trecere peste ape în Bulgaria, cu un «pașaport roșu», cum se spunea în acele vremuri.

Ministerul de Interne sau Direcția generală a Siguranței nu-l putea însă reține. Dar pînă la ordinul telefonic către poliția din port vor trece ore... Cursa ultimă din cea zi pentru Bulgaria

pleca peste cincizeci de minute. Exact cît îi trebuia lui Casals să prindă trenul din Ruse, care-l va duce pînă a doua zi la Sofia, unde chiar în seara următoare urma să concerteze.

Mai era încă o problemă. Dacă va fi silit să rămînă peste noapte, nu puteam să-l găzduiesc la vreunul din cele două hoteluri din oraș. Agenții Siguranței erau abili în cotrobăitul geamantanelor. Nu ca să fure, doamnă ferește! Dimpotrivă. Ca să pună... Și tocmai de asta mă temeam.

Am închis ochii, ca să-mi adun sub pleoape imaginea uliței în care locuim pe atunci. Ulicioara Urucului. La ora aceea era impracticabilă, blocată de noroi pînă dincolo de glezne, urmare a ploilor torențiale din ajun...

Am mers cu o trăsură hodogrogită, trasă de cai costelivi, peste podul de fier care taie felie canalul și-apoi, ocolind turnul turcesc din centru, am intrat prin șoseaua București în mahalaua poreclită „Doamne-Ajută”... Agop armeanul, hamal la dana cărbunilor, l-a luat în spinare peste oceanul de nămol ca să-l depună, împreună cu Bergonzi Gafriller-ul său — violoncelul peste care trecuseră două secole și mai bine — în cămăruța cu acoperiș de carton asfaltat și podea de lut.

O cafea neagră, tare, dulce și groasă, cu caimacul roșcovan-auriu, se poate bea la fel de bine în ulicioara Urucului 45 ca și în orice casă de gospodar din Vendrelle sau vreo cafea din Madrid ori Buenos Aires. Dacă, bineînțeles...

Vorbea potolit, simplu, fără să-și șlefuiască cu prețiozitate caratiile ideilor, fără să-și potrivească rafinat cuvintele. Rar, dulce, lin, ca o litanie.

Din cele discutate și de care îmi amintesc (vorbînd despre muzică): „Muzica... Nu poți s-o chemi... Trebuie s-o întîmpini... Să te duci la ea... Întîlnirea se face la singular... Tu și cu ea... Mereu altfel, întotdeauna altcum... Interpretarea? Niciodată pentru tine... Egoiștii nu pot face muzică... Tot ce-ți dă trebuie să dai mai departe...”

„Enescu? L-am cunoscut la Paris prin Thibaud... Am cîntat la Budapesta împreună, înainte de război*... Este un timid... Un timid cu calități multiple de muzicant... Violonist și pianist... Compozitor și dirijor... Astea fac din el o mare prezență contemporană...”

Și revenind la arzătoarea problemă a războiului din Spania: „...socotesc tirania, despotismul, ca unul din marele flagele ce bîntuie lumea... Nu este neapărat nevoie să fii înregimentat politic ca să lupți împotriva-le... Libertatea? În Spania se scrie asta cu cel mai fierbinte sînge... Eu încerc s-o transpun din acorduri...”

Enormul succes de care Pablo Casals s-a bucurat în Capitala țării noastre, ca și uriașa lui personalitate au făcut ca autoritățile carliste — deși aprig îndemnate de ambasadorii lui Franco și ai lui Hitler — să nu îndrăznească a se atinge de el. Putea oare titanul care zguduia pînă la lacrimi publicul din sălile de concerte ale Europei și al altor continente să fie hărțuit de-un domn comisar oarecare dintr-un mic port la Dunăre? Mai era apoi prezentă și opinia publică. Teribila și temuta opinie publică românească, care le observă toate, le comentează fără teamă și, mai ales, nu uită...

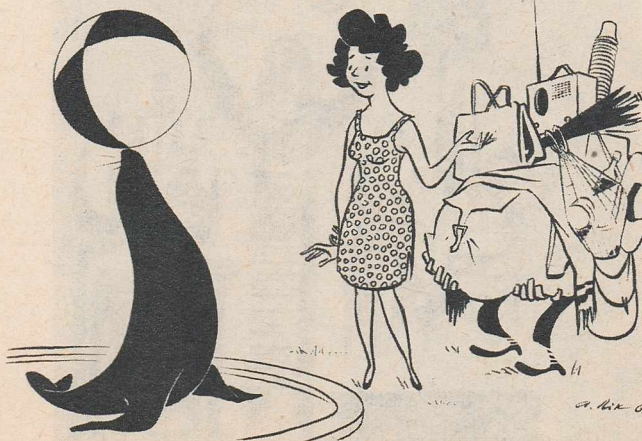
Minusculul vaporas postal de cursă „Turnu-Măgurele” saltă ușor, acostat la chei. Ne luăm rămas bun de la omul cu violoncelul sub braț, pornit în lume să strîngă bani pentru cutiile cu lapte „Nestlé”, așteptate cu atîta nerăbdare de micuții înfomețați din capitala țării lui Goya, Albeniz și Granados. În Madridul încercuit pe trei sferturi de sălbaticile trupe din „Tercio”, de tancurile „voluntarilor” lui Mussolini și piloții kondorilor hitleriști din avioanele cu zvastica ieșită la vopsea.

Ii întind mîna. Schimbăm priviri umede — și, nu știu care a pornit cel dintîi — ne prindem lung și cu putere de brațe.

*) E vorba de primul război mondial.

întîlnire la Dunăre

umor

- Uită-te Mișule, să-vești și tu ceva...

Pablo Casals

A mai rămas câteva clipe tăcut.

Ne-a oferit buchetul de violete (omagiul primit din partea admiratorilor din București). Din nou ne luăm rămas bun. Șuieră gros sirena vasului poștal, iar odgonul desfăcut de pe babale zuruie înfricoșător de trist.

Înc-un fluier. Vaporasul se dezlipește cu greu de ponton și face un semirondou. Casals trece la tribord. De acolo ne salută cu mâna care înalță parcă un drapel, numai de noi văzut...

Și deodată Dunărea capătă culoarea recomandată de Johann Strauss. Cerul se sparge într-o margine și soarele își trimite razele în coama apei mărunțită de elice prinzind catargul vasului „Turnu-Măgurele”, apoi puntea și îndată pe pasagerul cu violoncel care se depărtează din ce în ce mai mult... Din ce în ce mai departe...

Și iarăși am simțit că înlăuntrul țarcului în care ne aflam, noi, cei rămași pe mal, nu eram singuri. Noi cei mulți cu Beethoven... Noi cei mulți cu Rembrandt, cu Goethe și Casals... Cu Michelangelo, cu da Vinci, Tolstoi, Einstein și Enescu... Iar alături de noi, toți cei care luptam, toți cei care am crezut — și istoria ne-a dat dreptate — în omenie, în pace și în libertate.

Pablo Casals... Il revăd după ce a trecut prin mărețta tăcere protestatară de la Prades. După aceea — în aceeași lună de toamnă în pîrg — se împliniseră 20 de ani de la întâlnirea noastră la Dunăre... De astă dată se afla la mii de leghe depărtare geografică — octombrie 1958 — în marea sală a Adunării O.N.U., cînd mesajul lui de pe buze și coardele violoncelului, pentru pace și împotriva scrumirii atomice, a fost retransmis de posturile de radio din 70 de țări.

Și iarăși mi-l imaginez în căsuța de la poalele Canigou-lui, interpretînd vestita melodie catalană „El cant dels Ocells” și — apoi, din nou călător neobosit, cutreierînd lumea cu Bergonzi Gaffriller-ul său, împărțind porumbei albi în S.U.A., Franța, Anglia, Italia, Argentina...

Cu prilejul Festivalului Enescu din septembrie 1964 am vrut să-i trimit o scrisoare prin care să-i reafirm dragostea și mîndria cu care îl vom reîntîmpina pe meleagurile românești. Din nefericire, gîndul acesta mi-a venit cu întîrziere, chiar în ajunul deschiderii.

Dar n-am renunțat. Zilele trecute i-am scris la Puerto Rico. Am speranța că la viitorul nostru festival...

Marla ARSENE

Iulie 1965.

Povestea vorbei

PERSONALITĂȚI
MAI MULT
SAU MAI PUȚIN
CELEBRE

Era firesc ca — în amintirea poporului nostru — personalitatea împăratului Traian să supraviețuiască timpului. Ba chiar i s-au atribuit și merite pe care nu le-a avut. Așa, de pildă, s-a pus pe seama lui construcția unei fortificații, în formă de val lung de pămînt, de la Constanța pînă aproape de Cernavodă. Deși opera e posterioară cu aproximativ trei secole expediției de cucerire a împăratului pe meleagurile noastre, poporul i-a spus „Valul lui Traian”. Prin asemănare cu acesta, orice construcție militară similară a primit numele lui Traian, deformat în troian. Demult nu se mai înalță valuri de pămînt, ca lucrări de fortificații militare, dar cuvîntul troian n-a fost părăsit, pentru că i s-a găsit o întrebuințare nouă: astăzi, troleiele nu mai sînt de pămînt, ci de zăpadă.

La Paris, în ziua de 19 martie 1831, a avut loc premiera comediei „Insigna tricoloră” de frații Cogniard. Succesul a fost uriaș; publicul francez n-a uitat-o multă vreme, pare-se mai ales din pricina unuia din personaje, soldatul Nicolas Chauvin, din armata lui Napoleon. Numele său a devenit curînd simbolul patriotismului exagerat, care frizează ridicolul. De la Chauvin s-a format substantivul chauvinisme, al cărui sens peiorativ s-a accentuat tot mai mult. Șovinismul a părăsit de mult atmosfera agreabilă a unei comedii, care i-a dat naștere acum peste o sută de ani.

De o celebritate ceva mai modestă s-a bucurat amiralul englez Vernon. Pentru că a-părea mereu înfășurat într-o manta de piele de cămilă numită în englezește grogam, subalternii l-au poreclit „Old Grog” (bătrînul Grog). În marina engleză era obiceiul să se dea de băut echipajelor rom curat, ceea ce avea fără îndoială urmări nedorite asupra disciplinei. În 1740, amiralul Vernon schimbă această tradiție, diluînd romul în apă caldă îndulcită. Băutura poartă pînă azi porecla amiralului: grog.

Sorin STATI

Micro-foleton

GHIZI ȘI PLIANTE

Există și microfoletoane serioase. Nu-i obligatoriu să te amuzi cînd le citești, să cauți cu orice preț poanta. De pildă, cel de față. E dificil să faci glume privind rămășițele pămîntului ale lui Negru-Vodă din ale cărui podoabe lumești n-a mai rămas decît coroana bătută în nestemate și paftalele aurite. Cum, de asemenea, nu-ți arde de umor, orbecînd în întunecimea umedă a peșterii Dimbovicioarei.

Lîngă ruinele cetății Neamțului zaci copleșit de ignoranță dacă nu-ți mai amintești povestea cu plăieșii din școala primară. Am auzit a-prinse dispute științifice între excursioniști, unii jurînd pe barba lui Sobieski, iar alții pe mustățile lui Matei Corvin. Ce să-i faci. Trec anii și nu mai deschizi cartea de istorie, solicitat de contabilitate ori de medicina veterinară.

De informație și explicație corespuțătoare au nevoie și monumentele naturii, nu numai mărturiile istorice. Nu e de ajuns să te lași copleșit de măreția geologică a Cheilor Bicazului. Poate nu e rău să pleci de acolo și cu anume cunoștințe de ordin geologic. Alfel, riști, la întrebarea „cum ți-au plăcut Cheile?”, să răspunzi:

— Splendide, dragă, și... atît.

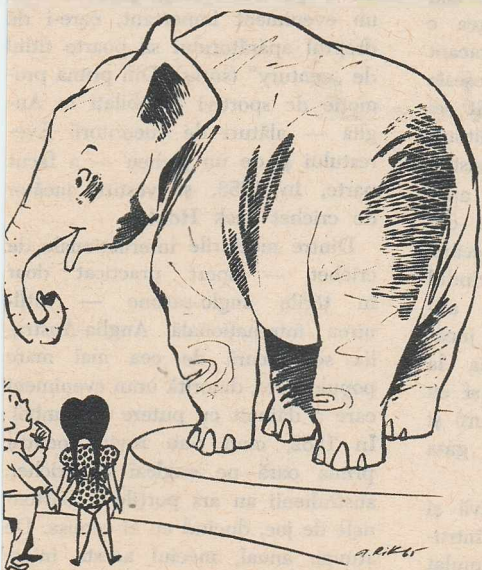
Adică nici cu o iotă mai mult decît comentariul pe care îl faci despre o rochie cu o tăietură originală ori o cursă de cai pur sînge. Iar ca să-ți formezi o companie din care să faci parte un istoric, un arheolog, un critic de artă etc. e prea costisitor.

Dacă ar fi ghizi și pliante... Întîmplarea a făcut ca în fața mănăstirii Cozia să întîlnesc un cercetător de istoria artei dublat de un critic erudit. Sus, pe deal, e o bisericuță, în general trecută cu vederea de turiști. Am fost dus acolo, pe sus, ca să capăt niște explicații revelatoare despre frumusețea și valoarea picturilor de pe zidurile interioare. Am aflat, aș putea spune, lucruri senzaționale și am văzut creații unice în felul lor. Dacă nu întîlneam amicul erudit, m-aș fi ales doar cu cîteva relatări anecdotice și atît.

Iată într-adevăr o întreprindere sferioasă pentru o editură ca „Meridiane” și de asemenea un plan de muncă susținut pentru cei care se ocupă cu valorificarea monumentelor naturii și ale istoriei. Ceva s-a făcut. Tot la Cozia am putut achiziționa un pliant cu date istorice și artistice. Dar în celelalte nenumărate locuri? Și de ce pliantele se editează numai în limba română? Sîntem țară de turism internațional, din ce în ce mai solicitată. Nimic nu e mai supărător pentru o minte iscoditoare să nu găsească, în fața unei relicve a trecutului, ceea ce-i poate potoli setea de cunoaștere în toate implicațiile ei. Așa se memorează de către un pelerin de pe alte meleaguri, tradițiile și istoria unei țări și a unui popor: cu ghizi și cu pliante. Întrezăresc o mare acțiune de punere în valoare a neasemuitelor frumuseți vechi și noi ale patriei.

Pe lîngă această nevoie urgentă, faptul că la o cabană oarecare servește un ospătar posac, ori lipsește nu știu care sort de vin, e o bagatelă.

C. N. CONSTANTINIU

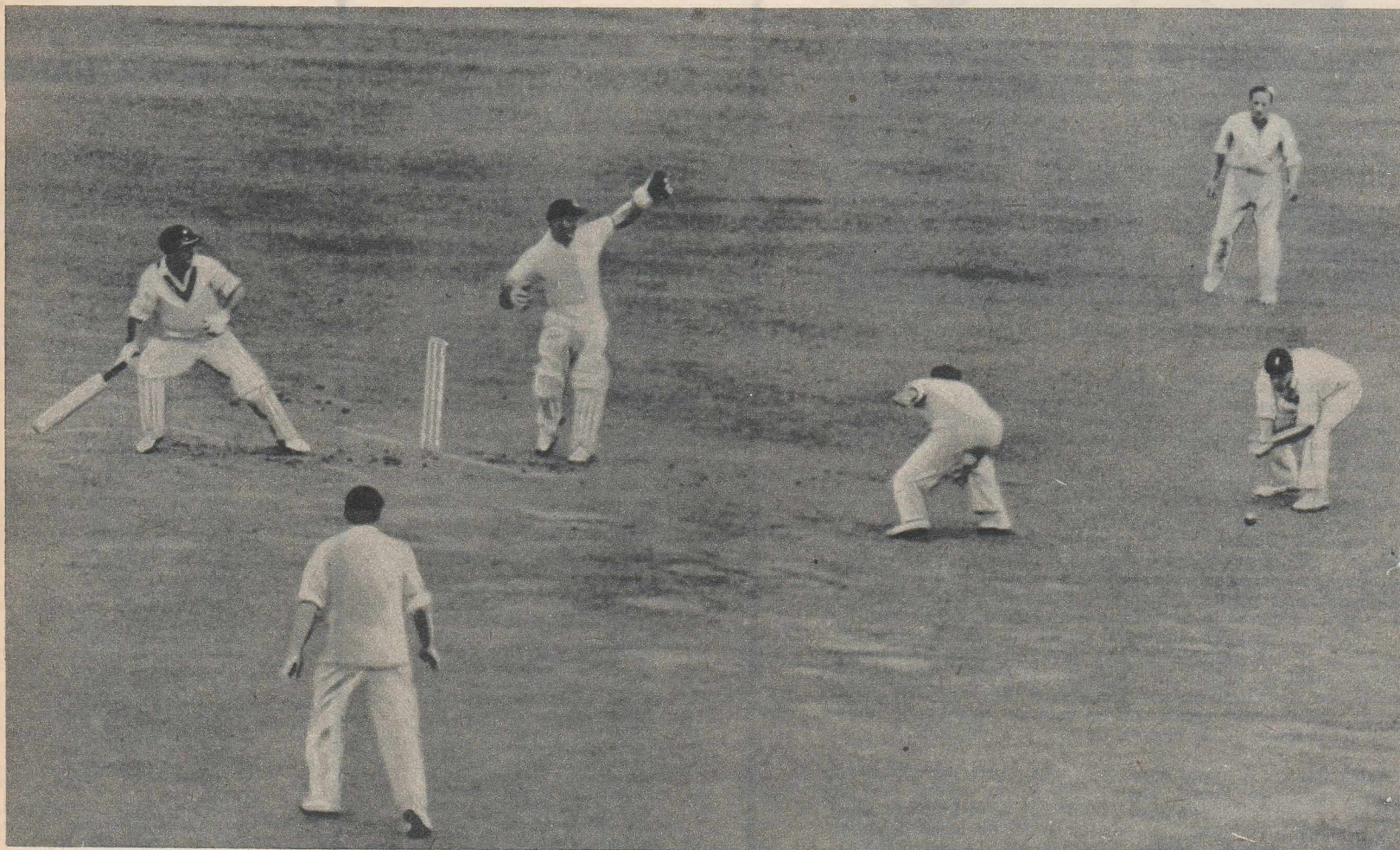
— Tu crezi că-i așa... de la untura de pește?

A. RIK

— Credeți c-o să-mi ia vreun talon?

Nora LĂZĂRESCU

Ce știți despre crichet ?

Mai mult poate decît de fotbal sau decît de orice alt sport pe care pretind că l-ar fi inventat, englezii sînt mîndri de crichet, pe care-l socotesc un joc național. Sportul acesta lent — meciurile internaționale se dispută de-a lungul a cinci zile! — trebuie să aibă virtuțile sale, de vreme ce ducele de Wellington a putut declara că „bătălia de la Waterloo a fost cîștigată pe terenurile de crichet de la Eton“. Într-adevăr, jocul acesta pune la încercare răbdarea, dîrzenia, simțul tactic și singele rece, mai mult poate chiar și decît o partidă de șah.

Crichetul e un joc în aparență simplu și seamănă în unele privințe cu oina sau cu base-ballul. Cele două echipe sînt compuse din cîte 11 jucători care trebuie să apere, cu rîndul, două porțițe largi de 20 cm și înalte de 70 cm. Porțițele, așezate față în față la 20 m una de alta, sînt formate din trei țărui uniți la capetele superioare.

Apărătorii, înarmați cu un baston plat din răchită, trebuie să respingă mingea mică din smoală, tare ca piatra, cu care adversarii încearcă să doboare porțile, prin aruncări de la 20 m. Apărătorul care nu a putut împiedica dobo-

rîrea porțiței pe care o apără, cedează locul altui coechipier. Cînd toată echipa a trecut prin postul de apărare, e rîndul echipei adverse să încerce a acumula mai multe puncte.

Punctele se obțin în apărare alergînd de la o porțiță la alta (deci pe un parcurs de 20 m), după ce ai respins mingea atît de departe încît atacanții să n-o poată prinde prea curînd. Dar dacă, în acest răstimp, mingea e prinsă din zbor de vreun atacant sau a ajuns repede în posesia adversarilor în așa fel încît ei pot doborî o porțiță, apărătorul trebuie să-și părăsească postul.

Deci, din toată echipa, în apărare nu stau pe teren decît doi jucători, cîte unul în fața fiecărei porțițe; ceilalți își așteaptă rîndul la vestiar. În schimb, echipa adversă e toată pe teren: un jucător care servește mingea (ca la oină, dar mult mai puternic și cu efect, căci aruncă de la 20 m) și 10 jucători risipiți pe teren, gata să intercepteze mingea.

Duelul acesta între defensivă și atac e cîteodată dramatic, întrucît o echipă, care a acumulat destul de multe puncte atunci cînd a apărut porțițele, nu cîștigă meciul decît dacă, la rîndul ei,

fiind în ofensivă, reușește să-și „extermine“ toți adversarii postați în apărare.

Măiestria apărătorilor se măsoară prin depărtarea la care resping mingea (6 puncte pentru mingea care depășește marginile terenului), dar mai ales prin numărul de curse între cele două porțițe, pe care reușesc să le efectueze înainte de a fi eliminați. O sută de curse într-un meci, pentru același jucător, este un eveniment important, care-i dă dreptul apărătorului să poarte titlul de „century“ (sutaș). Din prima promoție de sportivi înnobilați în Anglia — alături de cuceritorii Everestului și de un jocheu — a făcut parte, în 1953, și vestitul jucător de crichet Jack Hobbs.

Dintre meciurile internaționale de crichet — sport practicat doar în țările anglo-saxone — întîlnirea internațională Anglia-Australia se bucură de cea mai mare popularitate, datorită unui eveniment care a dăinuit cu putere de simbol. În 1882, cînd i-au învins pentru prima oară pe englezi la crichet, australienii au ars porțile și bastoanele de joc, ducînd cu ei cenușa. De atunci, anual, meciul acesta internațional are ca miză... „recucerirea cenușii“.

V. BĂNCIULESCU

VITEZA ȘI STABILITATEA AUTOMOBILULUI (I)

Intre alți indici importanți în exploatarea autovehiculelor, viteza este elementul care interesează în cel mai înalt grad pe orice automobilist. Viteza maximă a automobilelor a crescut în ultimii cincizeci de ani de la 30-40 km/h la 140-180 km/h, iar în prezent constructorii sînt preocupati de sporirea vitezei la peste 200 km/h. Pe drumurile obișnuite, depășirea altor vehicule, la această viteză (în 15 secunde se parcurge aproximativ 1 km) nu se poate face decît cu foarte mare greutate și risc. În afară de problema calității drumurilor, creșterea vitezei mai ridică probleme complexe de stabilitate și de rentabilitate (consumul de combustibil și de pneuri).

Cînd circulă pe șosele — cu viteze foarte mari — automobilul poate ieși de sub comanda conducătorului; în acest caz el își schimbă direcția de mers și uneori se poate răsturna. Din acest punct de vedere cunoaștem patinarea, deviația și deraparea (fig. 1). Deraparea poate fi urmată de răsturnare. În cazul patinării, deși roțile sînt frinate, automobilul se depla-

sează înainte. La deviere, automobilul se abate de la traseul dorit datorită unor forțe laterale (panta transversală a străzilor, forța vîntului etc.). În timpul derapării roțile alunecă lateral datorită unor forțe laterale foarte puternice (forța centrifugă), iar automobilul se rotește în jurul unei axe verticale.

Un automobil este cu atît mai stabil cu cît se opune forțelor care tind să-i schimbe direcția de mers dorită de conducător. Stabilitatea automobilului depinde de foarte mulți factori, unii constructivi, alții de exploatare. Astfel, stabilitatea crește cu cît înălțimea centrului de greutate hg este mai mică (fig. 2) și cu cît acest centru este situat mai spre axa din spate; de asemenea stabilitatea crește cu cît ecartamentul B și ampatamentul L sînt mai mari, cu cît coeficientul de aderență al roților cu drumul este mai mare; în fine, stabilitatea variază în raport cu elasticitatea pneurilor și cu repartizarea greutăților pe roți. Dar stabilitatea automobilului este limitată de viteză. Circulația cu viteză prea

mare favorizează deraparea și poate duce la accidente din cele mai grave.

De cele mai multe ori pierderea stabilității începe cu deraparea. Un automobil derapează cînd forța de aderență a pneului cu drumul este mai mică decît forța rezultantă (fig. 3). Forța de aderență depinde de natura și starea drumului. Pentru șoselele cu mizgă, forța de aderență fiind de cîteva ori mai mică decît pentru drumul uscat, se înțelege că pericolul de derapare pe drumul alunecos este foarte mare. Cînd forța de aderență este cu puțin mai mare decît forța longitudinală de propulsie, automobilul nu derapează. Este de ajuns însă ca — datorită întîlnirii unei neregularități a drumului, izbucnirii unei rafale de vînt etc. — componenta laterală să crească pentru ca forța rezultantă să depășească valoarea forței de aderență și să înceapă deraparea.

Dar nu numai creșterea forței laterale poate produce deraparea. Frînarea bruscă și chiar accelerarea măresc forța longitudinală de propulsie și prin urmare rezultanta. Bineînțeles că efectele frînării bruște sînt mai periculoase în curbă, cînd asupra automobilului acționează și forța centrifugă, sau pe drum alunecos, cînd forța de aderență are o valoare scăzută. În aceste situații este indicată folosirea frinei de motor și circulația cu presiunea aerului scăzută la pneurile din față (în felul acesta se mărește aderența cu drumul). Oricum, în cazurile de mai sus acționarea pedalelor de frînă și de accelerație trebuie să se facă lin, progresiv, iar frînarea să se facă cu întreruperi. Cînd se circulă pe drum acoperit cu piatră concasată mare, roata se poate desprinde de suprafața drumului, astfel că forța de aderență devine minimă sau chiar egală cu zero. Dacă în acest timp roata întîlnește un obstacol (ex. o altă piatră) apar forțe laterale, care oricît ar fi de mici produc fularea. Automobilele moderne sînt echipate cu amortizoare corespunzătoare care reduc salturile roților și efectul de fulare.

Cînd se circulă în curbă, asupra automobilului acționează și forța centrifugă. Această forță fiind proporțională cu pătratul vitezei se înțelege că — atunci cînd se circulă cu viteză mai mare decît cea înscrisă în cartea tehnică a automobilului și mai ales pe drum alunecos — apare pericolul derapării. Pentru a se reduce pericolul de răsturnare, drumurile sînt construite cu o pantă transversală (β — maximum 15-20°). Această înclinație a drumului spre centrul de virare dă naștere unei forțe F1 de sens invers componentei Fc.

La intrarea în curbă și atunci cînd curbura drumului crește, conducătorul trebuie să mărească unghiul de virare a roților, ceea ce face ca la forța centrifugă să se adauge o forță de inerție suplimentară, care crește cu viteza de rotire a volanului. Iată de ce conducerea în curbă cu mișcări bruște a volanului reduce stabilitatea automobilului.

(Va continua)

Ing. Iulian RODEANU

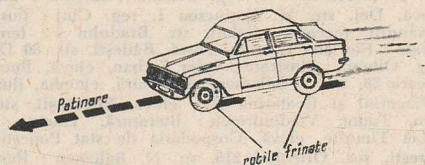

fig. 1 a

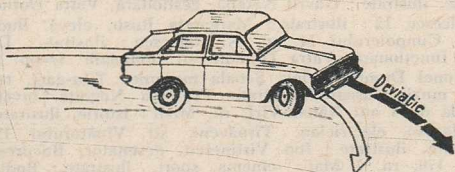

fig. 1 b

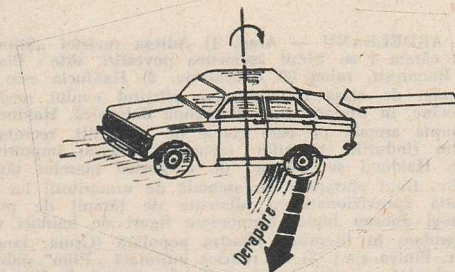

fig. 1 c

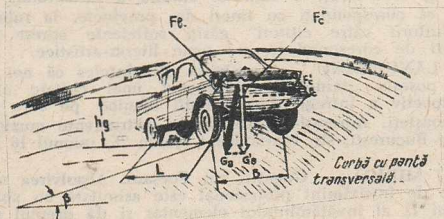

fig. 2

fig. 3

1	S	P	E	C	T	A	C	U	L	O	Z	I	T	A	T	E						
2	P	A	R	A	T	E					I	N	O	T	A	T	O	R				
3	A	R	E			L	I	D	E	R		R			P	O	L	O				
4	D	A	R	A		N	A	T	A	T	I	E			L	E	I					
5	A	S				L	I	S	T	A		A	T	A	S		R	C				
6	S	U	L	I	T	A				P	E	L	E		T	I	A					
7	A	T	A	C	A					S	A	R	E		I	A	R	G				
8	N	I				E	L	E	N		A	R	U	N	C	A	R	I				
9	I	S	T			I	N	A	L	T		S	A	H		E	M					
10	T	U	S	A						G	O	A	N	A		E	L	A	H			
11	B	A	R	A						M	O	V		O		A	T	A	C	A		
12	A									I	N	D	I	V	I	D	U	A	L	A	T	S
13	S	O	S	I	R	E				T	I	T	L	U		A	I	T				
14						M	U	Z	B	U	R	A			Y	O	L	E	I			
15	H	S				Y	I			P	R	E	T	U	I	R	E		C			
16	E	C	R	A	N	E				A	C	E			U	D	A	T	A			
17	H	O				I	H				T	A	H	I	N	A						
18						L	U	P	T	E		G	A	L	B	E	N		B	T		
19	P	A	R	I	A	T	A				E	E			E	S	E	U				
20	A	R	I	P	A					A	R	C			A	B		A	L	B		
21	P	I	E	T	I	C	A				C	E	A	H	L	A	U					
22	F	A	H	O	D					T	A	U			L	O	T	L				
23	F	I	N	E	R	E	T				P	A	R	A	L	E	L	A				
24	E	M	S	I	E						T	E	N	I	S		A	U	R			

MOZAIC SPORTIV

16
24

ORIZONTAL : 1) Calitate necesară unor dispute sportive. 2) Careuri — Sportiv al mediului acvatic. 3) Dispune — Conduce în clasament — Disciplină sportivă. 4) Se spune că uneori întrece ocau — Altă disciplină sportivă — Puternică (fig.). 5) Sportiv de frunte — Înșurire de nume sau obiecte — O barcă... lingă o motocicletă — Rece! 6) Probă athletică — Celebru fotbalist sud-american — Diminutiv feminin. 7) Patria lui Ulise — Un condiment... peste obstacole — Din nou. 8) La tenis! — Din patria Jocurilor Olimpice — Probe... cu greutate. 9) Acest (pop.) — Bun la baschet — La acest sport, Fl. Gheorghiu deține un titlu mondial — La semn, în centru! 10) Margine a terenului de joc — Alergare în mare viteză — Avînt. 11) Probă de gimnastică — Culoare — Verbul succesului în lupta sportivă. 12) Intrecere directă între sportivi — Tuns! 13) Finalul cursei — Mastru emerit al sportului — Interjecție. 14) Cap de muscă! — Verbul mingii... peste plasă! — Un spectaculos joc sportiv. 15) Consoane — La tir! — Recunoaștere a meritelor cuiva. 16) Cel mic facilitează vizionarea meciurilor din fotoliul de acasă — Cuiے minore — Intrată în bazin. 17) Punctul culminant al unei acțiuni — Poftă de joc (reg.) — Centru minier în Banat. 18) Libere sau clasice — Un tricou... de invidiat la ciclism — Bețe! 19) Prăjină rudimentară — Uite! — Cale! — Încercare literară sau... la rugbi. 20) Extremă la fotbal — Folosit și la tir — Bebe! — Culoarea... tenisului. 21) Cap de linie! — Morală — Masiv turistic în Carpați. 22) La pila electrică — Posesiv — Sportivi selecționați. 23) Participă cu entuziasm la întrecerile sportive din cadrul spartachiadei — Una din cele două... de la gimnastică. 24) Recepție, la antipod — Sportul rachetelor — Medalia campionilor.

VERTICAL : 1) Scrimeri — Un joc cu coșuri — Mînuite la un sport de masă. 2) Folosește umbrela și pe timp frumos... (fem.) — Elevi — Ion Mihăilescu. 3) Mediu pentru... radioamatori — Notă — Sportul plimbăreților — Ape curgătoare — Marchează diferența dintre juniori și seniori. 4) Cer! — Folosite de vinătorii sportivi — Probă la Spartachiada de iarnă — A cucerit la Tokio medalia de aur la suliță femeii. 5) Fost campion mondial de șah — Gazda Jocurilor Olimpice din anul 1960 — Doctor (arh.) — Inspiratorii unei acțiuni. 6) Mișcată (fig.) — Prepoziție — Parte esențială (fig.) — Personaj mitologic — Pădere. 7) Transmis — Bază pentru sporturi nautice în preajma Capitalei — Barbu Popescu — La biliard. 8) Fragment dintr-o competiție sportivă — Se trage, ca pedapsă, de la 11 m, 9 m, 7 m etc — Parcat. 9) Constelație — Îndreptar al greseliilor — Lovitură la box — Pistă pentru... caiace (pl.). 10) La fond! — Probă de tir (sing.) — Știre recentă — Bile! — Gaz otrăvitor. 11) Foarte rapide (fem. pl.) — Poartă — Aluminiu — A ciștigat maratonul la Roma și la Tokio — Carei! 12) Unite! — Dînsa — Fata... din mașină! — Adusă de riuri — Recordmană mondială, sportiva nr. 1 a țării noastre. 13) Are o poiană pe Valea Prahovei — La săritura în înălțime — Dispoziții — Încăpere de trecere. 14) Insulă de corali — Curelușă de meșină — Luna! — Dor — Întrebuințată la lupte. 15) A trece cu vederea — Luna! — Dor — Întrebuințată la lupte. 16) A trece cu vederea — Leu! Răspuns la o acțiune venită din afară — Marchează... goulurile — Leu! 16) Vitejesc — Încă o disciplină sportivă — Prevăzut cu conducte.

Ion PASCAL

Dezlegarea jocului „PĂSĂRI”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) PAPAGAL — PROMETEU. 2) EMINESCU — ARACARI. 3) LATURI — SITAR — PYE. 4) INIMI — COBE — ANAS. 5) C — GELUIRI — SCATIU. 6) ALO — ATU — SATIN — CL. 7) NAIV — ARA — RINICHI. 8) IS — RINDUNICA — JTI. 9) TRAC — ESOP — RAUH. 10) CUIBAR — ETIC — STOL. 11) INSI — ALIA — OLT — NO. 12) O — CISII — TEREUS — P. 13) APA — PARUIT — GRASA. 14) RINZE — ANTALE — DAT. 15) ANTERA — OANA — SOCA. 16) CALIFAR — SUROV — R. 17) AI — LAUR — PASAREA. 18) LOJE — MOTAT — CLAMP. 19) B — ORT — MARIS — INEL. 20) ACI — EGALI — TUTU — U. 21) TO — MIRT — ACERA — AV. 22) RAZE — IAD — RAU — ANI. 23) ODEȚE — ANA — BARZA. 24) SALANGANA — PUSKIN.

„In ce imprejurări a fost construit podul lui Traian?”

Nelu GICĂ
S.M.T. Șimian, rn. Turnu-Severin

Răspunde prof. dr. RADU VULPE, membru în Consiliul științific al Institutului de arheologie al Academiei.

Se știe că vestitul pod roman de peste Dunăre, de la Turnu-Severin (Drobeta antică), operă a arhitectului Apolodor din Damasc, a fost clădit din porunca împăratului Traian, cu prilejul războaielor sale dacice, probabil în răgazul interbelic dintre anii 103-105 (pe Columna Traiană de la Roma, în partea reliefului referitoare la primul război, se văd trupele romane trecind fluviul pe punți de vase și abia la începutul celui de-al doilea război este reprodus podul monumental, într-o scenă reprezentând însăși solemnitățile inaugurării sale). Că podul n-a putut fi construit decât la data amintită reiese și din examinarea împrejurărilor în care s-au desfășurat cele două războaie. Pentru o construcție atât de anevoioasă, care cerea timp și liniște, trebuia ca romanii să fie cu desăvârșire stăpâni ai spațiului strategic respectiv. Or, în ajunul primului război Decebal se afla în culmea puterii sale și domina malul stâng al Dunării, chiar dacă forțele sale, după pacea cu Domițian din 89, nu-l mai ocupau efectiv. Dar în 102, când Decebal fusese învins și silit să primească o pace ale cărei stipulații aspre îl puneau în imposibilitatea de a ieși din munții săi, iar garnizoanele romane se aflau chiar în inima țării dace, Traian putea dispune în totală siguranță de ambele maluri ale Dunării. Acum era momentul cel mai potrivit pentru durarea unui pod traimic, putând fi concentrate la Drobeta, în tihnă, mii de brațe de muncă (oferite de trupele devenite disponibile), plus toate mașinile și imensele cantități de materiale necesare. După toate probabilitățile, construcția podului a trebuit să fie începută cel mai târziu în primăvara anului 103. Până în vara anului 105, când a fost inaugurat, n-au trecut decât doi ani, un adevărat record pentru o operă atât de grandioasă, implicând, pe o lungime de un kilometru și jumătate, zidirea a 20 de piloni în albia fluviului, cu mijloacele tehnice de pe atunci, în care procedeele mecanice contau prea puțin în comparație cu forța brațelor.

Din mărețul pod azi nu se mai văd decât ruinele stîlpilor masivi de la capetele sale, la Turnu-Severin pe malul românesc și lângă Cladova pe cel iugoslav. Resturile celor douăzeci de piloni intermediari, care suportau suprastructura de birne a podului, stau ascunse sub apă, neapărând la suprafață decât foarte rar și pe o mică înălțime, atunci când Dunărea scade în mod excepțional. Generațiilor actuale, însă, le este rezervat pe curind un prilej unic de a le vedea libere pînă la temelii, atunci când marele baraj de la Portile de Fier va fi gata și când, în timpul foarte limitat cit va dura umplerea lacului de acumulare de la Orșova, partea din aval a Dunării, dinspre Turnu-Severin, va fi aproape seacă.

„De unde se trage denumirea de «Moși» dată tradiționalului iarmaroc anual al Bucureștiului. De asemenea, aș vrea să cunosc originea iarmarocului denumit «Drăgaica» — ce se ține la Buzău?”

Constanța BĂDOIU
contabilă, str. Broșteni nr. 31
Buzău

Răspunde SORIN STATI, lector la Universitatea din București, Facultatea de limba și literatură română.

E desigur ciudat ca un bilci să se numească „Moși”. Ce legătură poate fi între bătrînețe și un loc de distracție populare? Explicația trebuie căutată într-o credință foarte veche, după care „sufletele” nu dispar o dată cu moartea fizică, ci continuă să se intereseze de soarta urmașilor. Pentru a menține protecția celor de mult răposați asupra descendenților în viață, aceștia sînt dator să celebreze așa-numitele „sărbători ale morților”, pe care le găsim la numeroase popoare. În țara noastră, o tradiție seculară a consacrat anumite zile ale anului (de obicei simbata) pentru cultul morților. În mai multe regiuni, una din simbetele de la sfîrșitul primăverii a fost considerată cea mai importantă zi dedicată celor dispăruți. Zia aceasta s-a numit simbata moșilor pentru că moși însemna în limba veche „strămoși”.

La București, sărbătoarea închinată strămoșilor dura o săptămână încheiată și cu acest prilej se ținea un iarmaroc numit Tîrgul moșilor sau, mai pe scurt, moși. Cu timpul, vechiul sens al cuvîntului moș a fost dat uitării, iar bucureștenii n-au mai simțit relația dintre bilciul amintit și tradiția străveche de care era legat la origine. Prin urmare, astăzi moși e un cuvînt tot atît de puțin religios ca și sinonimele lui iarmaroc, bilci, tîrg.

Dumnezevoastră ne comunicați că la Buzău nu există moși, ci drăgaică. Denumirea bilciului este de fapt numele dat de popor zilei de 24 iunie, ajunul unei sărbători religioase (st. Ion). (În alte părți, aceleiași zile i se spune Simzlene). În trecut la această dată se organiza la Buzău un iarmaroc, lumea petrecea, iar țărăncile mai tinere jucau un dans foarte sprinten, numit tot drăgaică.

În legătură cu ancheta noastră „Despre dans”, publicată în „Flacăra” nr. 27 din 3 iulie, tov. Ioan Mayer din Reșița ne scrie:

„Aici, cu cîțiva ani în urmă, se dansa săptămînal în cadrul manifestărilor Jola tineretului organizate la casele de cultură; dar acest lucru nu mai e astăzi decât o amintire plăcută. Cu toate că în Reșița există două case de cultură, dans nu se organizează decât duminica, într-una singură din ele — în cadrul unor așa-zise reuniuni neatractive. Așa că toate speranțele celor ce îndrăgesc dansul se rezumă la restaurantul «Reșița». Dar pentru a ocupa o masă și a putea dansa simbata și duminica, între orele 22-24 (numai atît!), trebuie să fii prezent la restaurant de la ora 19. Treaba a mers o vreme în felul acesta pînă cînd conducerea T.A.P.L. a introdus o taxă de intrare reprezentînd o consumație minimă obligatorie de 25 lei. Rezultatul a fost că simbata și duminica restaurantul nu a mai avut cliență, iar T.A.P.L. a fost nevoit să desființeze această taxă. Între timp a venit vara și publicul merge la grădina de vară. Aici se pot consuma cele mai dierite băuturi în pahare murdare și asculta cele mai noi creații de muzică ușoară de felul «Serenada tinereții» (și aceasta în vara anului 1965)... Alte locuri de distracție și recreare pentru tineretul din Reșița sînt ștrandurile de la barajul Secul și Văliug. Dar pentru a se ajunge în aceste locuri trebuie să

PODUL LUI TRAIAN

PE ALTARUL MEDICINEI...

parcurgi cîțiva kilometri pe jos, deoarece din neatenția întreprinderii de gospodărie orășenească anul acesta nu a mai fost pus în circulație — cel puțin pînă acum — autobuzul care circula în anii trecuți pe acest traseu. (Scrisoarea ne-a fost scrisă la 5 iulie — n.r.). După cum vedeți, la capitolul «distracție și timp liber» ar fi foarte multe de discutat și nu ar strica să faceți și în «Cetatea de foc» o anchetă de felul celei apărute în nr. 27 al revistei — poate s-ar mai schimba anumite lucruri”.

Desigur că o anchetă redacțională nu ar strica — sintem de acord cu cititorul nostru. Dar conducerea celor două case de cultură, ca și T.A.P.L., I.G.O., «Sfatul popular orășenesc, organizațiile obștești din Reșița pot lua măsuri și fără această anchetă. Semnalînd sesizările corespondentului nostru, așteptăm și răspunsurile cuvenite.

„Unele maimuțe sînt folosite pentru experiențele medicale. Ce țară din lume le furnizează și cum sînt prinse?”

Agata ZAHARESCU
Calafat

Într-adevăr foarte multe maimuțe sînt sacrificate pe altarul medicinei. O cifră publicată recent arată că numai laboratoarele de cercetări medicale din S.U.A. au „consumat” în anul 1964 circa 40 000 de maimuțe. Recent, asociațiile de luptă împotriva vivisecțiunii din India — țară care în prezent se află în fruntea țărilor exportatoare de maimuțe — au pornit o amplă mișcare de protest, cerînd suprimarea exporturilor de maimuțe. Dacă mișcarea va determina guvernul indian să ia o astfel de hotărîre, atunci cercetările științifice, care se fac acum în 27 de țări, vor suferi grave prejudicii.

Vinătoarea de maimuțe se face astăzi cu... rachetele. Maimuțele sînt concentrate în cite un copac mai mare, apoi, cu ajutorul unor rachete, se aruncă peste copac o plasă uriașă. Vinătorii, rămași sub copac, prind apoi, în interiorul plasei, maimuțele una cîte una. Se mai practică însă și vechiul procedeu, individual, cu nuca de cocos. Vinătorul face în nucă o tăietură lată, cît palma maimuței, introduce orez în nucă și o leagă apoi de copac. După plecarea vinătorului maimuța se repede la nucă, bagă mina în ea, și-o umple cu orez și strînge bine pumnul. În felul acesta nu-și mai poate scoate mina din nucă, iar vinătorul o prinde foarte ușor. Și asta, pentru că maimuța preferă să fie prinsă decât să scape orezul din mină.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundeze: Elena Luța, profesoară, str. Faurului 18, Sibiu, reg. Brașov; ilustrate, cinema, muzică; Lucia Dinu, elevă, Constanța, str. Răscăleii 42; literatură, muzică ușoară, ilustrate; Viorica Sofia Jianu, elevă, Băilești, str. 30 Decembrie 41, reg. Oltenia; ilustrate; Gabriela Mazilu, elevă, Dej, str. M. Eminescu 1, reg. Cluj; ilustrate; Eugen Alexandru, mecanic, Galați, str. Bradului 1; teme diverse, ilustrate; Floriana Ciocchia, elevă, Băilești, str. 30 Decembrie 41, reg. Oltenia; ilustrate; Iulia Șerban, elevă, București, str. Dr. Macarie 39, rn. N. Bălcescu; literatură, cinema, ilustrate; Georgeta Vizentini și Ecaterina Ilie, eleve, București, str. Parului 8, rn. Tudor Vladimirescu; literatură, cinema, sport, ilustrate; Lia Timofte, elevă, Gospodăria de stat Popoști-Leordeni, București, șos. Olteniței 216, rn. N. Bălcescu; ilustrate; Vasile Simion, Bacău, Calea Republicii 241; teme diverse, ilustrate; Dan Buculeț, sudor, și Luca Vasile, lăcătuș, Bicăz, str. Dodeni 6, ap. 24; teme diverse ilustrate; Eugenia Ermincioiu și Rodica Pătrășcoiu, eleve, Școala tehnică sanitară Buzău; teme diverse, ilustrate; Gavril Natalia, gestionară, Vatra Dornei, str. N. Bălcescu 12; ilustrate; Margareta Rusu, elevă, București-7, str. Cîmpoierului 14, rn. N. Bălcescu; ilustrate; Dorina Ispas, funcționară, Vatra Dornei, str. Pelicialei Iacob 2; ilustrate; Ionel Dumitru, elev, Școala mecanică Titu-gară, reg. București; muzică ușoară, ilustrate; Tatiana Negoață, învățătoare, Școala de 4 ani Năieni-Vîrf, rn. Mizil; istorie, ilustrate; Valentin Marcan, electrician, Tirnăveni, str. Vinătorului 12; muzică ușoară, ilustrate; Ion Virtinescu, desenator, București, str. Galați 178, rn. 1 Mai; cinema, sport, ilustrate; Rodica Ionescu, elevă, București, str. Ciocănești 23, rn. N. Bălcescu; literatură, sport, ilustrate; Daniela și Mihaela Domnea, eleve, Rm. Sărat, str. Drăgaicii 42; ilustrate.

„MOȘII” ȘI „DRĂGAICA...”

POȘTA NOĂSTRĂ

CORNEL ARDELEANU — Arad. 1) Adresa revistei „Știință și tehnică”, căreia i se trimite asemenea povestiri, este: Piața Științei 1, București, raion 30 Decembrie. 2) Haiducia este o formă a luptei de clasă înfîntată spre sfîrșitul evului mediu în Țările Române, în Ungaria și în Peninsula Balcanică. Haiducia consta în lupta armată pe care cetele de răzvrățiți, recrutate mai ales din rîndurile țăranilor tobagi, o duceau împotriva asupritorilor. Haiducii se bucurau de dragostea maselor țărănești asuprite, fiind ajutați să se ascundă de urmăritorii lor și fiind totodată aprovizionați cu alimente de țărani de prin părțile unde-și duceau lupta. Numeroase figuri de haiduci au devenit legendare în literatura noastră populară (Cruia, Iancu Jianu, Bujor, Pîntea ș.a.). 3) La rubrica intitulată „Film” publicăm cu regularitate nouăți de pe platformele noastre de filmare.

ION MOLDOVEANU — București. Mulțumim pentru aprecieri. Dacă doriți să luați legătura cu alți tineri de vîrstă dv. vă sfătuim să frecvențați o casă de cultură a tineretului. Iar dacă doriți să corespondați cu tineri din provincie, la rubrica noastră „Cititorii către cititori” găsiți suficiente adrese ale unor amatori de corespondențe pe teme literar-artistice.

COSTEL LĂNUREANU — Constanța. Bineînțeles că noi nu sîntem în posesia „tainelor” construcției unei chitare electrice — respectiv a întregii documentații tehnice pe care doriți s-o cunoașteți. Adresați-vă fabricii de instrumente muzicale „Doina” din București, str. Maria Hagî Moscu 25, raionul 16 Februarie.

DUMITRU MIRICĂ — Guguști, rn. Focșani. Absolvirea anumitor forme de învățămînt profesional este asimilată cu absolvirea ciclului II al învățămîntului elementar și dă dreptul respectivului absolvent să urmeze cursurile unei școli medii de cultură generală. Nu cunoaștem exact situația dv. și, ca atare, nu ne putem da seama dacă vă încadrați sau nu în această categorie. Cel mai bine este să vă adresați direct Ministerului Învățămîntului, Direcția generală a învățămîntului de cultură generală, București, str. Nufierilor 30. Pentru că în cazul în care forma de învățămînt profesional pe care ați absolvit-o nu se asimilează cu absolvirea ambelor cicluri ale învățămîntului elementar, e necesar să urmați clasele care vă mai lipsesc.

„NICI LA REȘITA NU AR STRICA...”

V. SILVIAN

memento

● Pios gestul redacției *Vieții românești* de a consacra un număr întreg, cum a mai făcut și alte dați, memoriei lui George Călinescu. În afară de patru poezii inedite, de o seamă de atrăgătoare și extrem de interesante *Rememorări* scrise de Călinescu acum aproape 20 de ani și de un mănunchi de definiții (firav în raport cu răspunderea lor în scrișul călinescian) alcătuit, prin extracții, de Geo Șerban numărul (6/1965) cuprinde un bogat material critic și memorialistic, încercări de exegeză semnate de: George Ivașcu, Silviu Iosifescu, N. Tertulian, D. Micu, Șerban Cioculescu, Matei Călinescu, Al. Pîru, Eugen Luca, S. Damian, H. Bratu, N. Manolescu, D. Hîncu, Paul Georgescu, Gellu Ionescu. Alte reviste ar putea urma și ele exemplul „Vieții românești”

inchinând cite un număr întreg memoriei unor mari scriitori.

● Înțelegînd necesitatea punerii mai rapide la îndemina cititorilor noștri a marilor epopei ale lumii (capodopere ale literaturii universale), editurile noastre au făcut remarcabile eforturi în acest sens. Alături de *Iliada* și *Odiseea* în excelenta traducere a lui G. Murnu, alături de *Kalevala* finlandeză în exemplara transpunere în limba noastră a poetului Iulian Vesper, alături de *Cîntecul Nibelungilor*, de *Saga despre Njal*, de *Mahābhārata*, *Sakuntala* etc. înscrim acum iniția traducere a epopeii armene *Vitejii din Sasun* (versiune românească — Nicolae Teică, Editura pentru literatură universală). E o direcție în care se cuvine insistat.

● Noi traduceri din: Stendhal — *Viața lui Henry Brulard*, *Aminții egoliste* (traducere și prefață de Modest Morariu, Editura pentru literatură universală, colecția Clasicii literaturii universale), Marie Majerova — *Balada minerilor* (traducere și prefață de Jean Grossu, aceeași editură); Christa Wolf — *Cerul dragostei* (traducere de Camil Baltazar, Editura pentru literatură universală); W. Disney — *Donald la Polul Sud* (în românește de Gellu Naum, Editura tineretului).

cartea

● Recent s-au împlinit 35 de ani de la editarea primului roman al criticoarei americane Pearl Buck, *Înt de răsărit, vînt de la apus*, la către editura americană „John Day”. Cu acest prilej, aceeași ditură a scos de sub tipar ultimul roman al cunoscutei prozatoare — al 28-lea — intitulat *Death in the castle* (Moartea la astel).

● Editura „Corvin” din Budapesta a tipărit o *Antologie a literaturii ungare* prezentînd frag-

mente de romane, nuvele, poezii sau studii scrise în ultimii 30 de ani. La realizarea acestei lucrări, care a apărut în șase limbi, au colaborat cea mai mare parte a scriitorilor unghuri.

● Criticul literar sovietic Lev Iakimenko — autorul celui mai importante monografii despre Șolohov — a anunțat că la Rostov pe Don a fost creat un centru științific special închinat cercetărilor asupra creației lui Mihail Șolohov.

cartea peste hotare

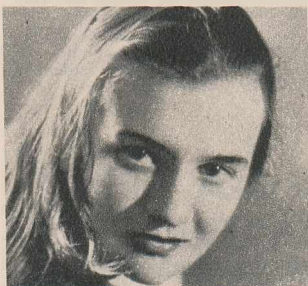
● Un eveniment literar deosebit în statul african Kenya l-a constituit apariția recentă a romanului *Fluviul nostru* de James Ngugi. Acțiunea cărții se petrece în regiunile muntoase ale Kenyei, unde locuiește tribul „kiyukyo”.

● *Ani polonezi* este titlul uneia din cele mai interesante culegeri de folclor apărute în Polonia. Sînt publicate frumoase versuri populare însoțite de texte despre particularitățile folclorice din diferite regiuni ale Poloniei.

● Premiul Stregha, una din cele mai înalte distincții acordate în Italia scriitorilor de prestigiu, a fost atribuit lui Paolo Volponi pentru romanul *Mașina mondială*.

● Într-o editură din München apare o reproducere de mare valoare a ediției „princeps” a lucrării celei mai importante scrise de Nicolaus Copernicus, *De revolutionibus orbium caelestium* (Despre mișcările de revoluție ale corpurilor cerești). Ediția originală a apărut la Nurnberg în 1543.

televiziune

Rodica Tuțulanu

DUMINICĂ, 1 AUGUST. 20.00 Filmul „Bonjour Paris”, fantezie muzicală franceză ● 21.10 Premieră a teatrului în studio: „Îrăiască tinerii căsătoriji” de Aldo Nicolai. Vitriolantă satiră a unor anumite moravuri conjugale. Interpretează Rodica Tuțulanu și Florin Vasiliu ● 22.00 Muzică ușoară cu orchestra Gaston Ursu. A se încerca.

LUNI, 2 AUGUST. 20.00 Spectacol de circ filmat, în interpretarea unor virtuozii ai genului: artiștii sovietici ● 21.30 O emisiune înfrunzind cițiva din tinerii interpreți de muzică instrumentală, care s-au afirmat în ultima vreme.

MIERCURI, 4 AUGUST. 19.20 Emisiune pentru tineret: o pasiune în timpul liber. E vorba de frumoasa ocupație a creșterii și domesticirii porumbeilor ● 20.00 Piesa „Hipnoza” de Ștefan Berciu în interpretarea colectivului Teatrului de stat din Constanța. Piesă politistă cu spioni, femei fatale, indivizi suspecti și, bineînțeles, anchetatori inteligenți și curajoși.

JOI, 5 AUGUST. 20.00 Emisiunea „Debuturi”, prilej de afirmare a tinerelor talente, se va transmite de data aceasta de la Casa de cultură a studenților din București ● 21.30 Prezentarea regiunii

Olenia în cadrul Atlasului folcloric.

VINERI, 6 AUGUST. 21.30 Vechiul ciclu de filme „Din viața animalelor” care suscită totdeauna interes ● 21.55 Muzică ușoară cu orchestra condusă de Marcel Ionescu. Soliști... în vacanță.

SIMBĂTĂ, 7 AUGUST. 20.00 Teleenciclopedie. Vă sfătuim să perseverați în urmărirea acestei emisiuni ● 20.45 Retrospectivă umoristică cu L. Radulian de la Teatrul de estradă din Deva ● 21.45 „Florile au cuvîntul”. Emisiune muzical-distractivă de I. Berg și H. Nicolaide. Sperăm să fie și muzicală și distractivă.

UNORA LE PLACE JAZZUL, premieră, film american al unui regizor celebru: Billy Wilder. Din creația sa am mai văzut *Apartamentul*. Acum reîntîlnim actorii binecunoscuți ca: Marilyn Monroe, Tony Curtis, Jack Lemmon, într-o comedie scîpăritoare. Printre premiile filmului figurează un „Oscar”, un premiu al Societății scriitorilor americani acordat lui Billy Wilder, un premiu al Academiei britanice de cinematografie...

CÎNTIND DESPRE ARIZONA, premieră, film cehoslovac în regia lui Vaclav Sklenar o incursiune

ne tristă, foarte tristă, în universul unor lațare de concentrare.

CĂPITANUL DIN TENKÉS, premieră, film istoric maghiar, în două serii, a cărui acțiune se petrece în secolul al XVIII-lea. Regizor: Fehér Tamás.

● Dintre filmele săptămîinii curente, mențiuim speciale pentru: DOMNUL, filmul lui Jean-Paul Le Chanois, cu o magistrală creație a lui Jean Gabin; DECORAȚII PENTRU COPIII MINUNE, film distins cu „Nimfa de aur” la Monte Carlo 1964, o comedie ironică, o satiră dură, cu implicații tragice...

● Superproducția acestui sezon fierbinte: ROMULUS ȘI REMUS cu o distribuție impunătoare — Steve Reeves, Virna Lisi, Massimo Girotti, Ornella Vanoni, Laura Solari — în regia lui Sergio Corbucci.

● Printre premierele cinematografice ale lunii august așteptăm cu legitim interes filmul lui Michelangelo Antonioni STRIGĂTUL. Dramă psihologică de un profund realism, filmul ne prilejuește înțîniri semnificative: cu Alida Valli și Betsy Blair; dar și cu stilul unuia dintre cei mai prestigioși regizori contemporani.

cinema

Marilyn Monroe

● Muzica lăutărească are o mare audiență la amatorii de folclor. Un disc extrem de interesant, din acest domeniu, a fost înregistrat cu participarea tarafului fraților Gore (specialiști recunoscuți în „bransă”) și a solistei Romica Puceanu, posesoarea unei voci și a unui stil de interpretare cel puțin uimitor. De altfel succesul discului, confirmă cele de mai sus. Sînt în programul lui cîteva cîntece care necesită neapărat și o atmosferă adecvată (eventual și... un pahar de vin de Pietroase). Ascultați: *Puișorul meu dorit*, *Ce mi-e drag pe lume mie*, *Leagă-ți ieie cînda stîngă* sau *Pentru un*

ca) și-o japă sură. După aceea veți aplauda de unul singur!

● Indicativul unui disc (EDC-572) nu spune nimic. Dacă o are ca protagonistă pe Margareta Pislaru, ne atrage atenția. Mai ales că — aflăm cu acest prilej — solista noastră semnează și versurile celor patru cîntece: *De mă iubesti* (Non ho l'eta), *Parcă, parcă în la tine* (Poco sole), *Am luat vacanță* (Ciao, ciao, amore) și *Poate dragostea* (Bye, bye love). Rita Pavone a interpretat și ea „Non ho l'eta”. Chiar bine! Margareta Pislaru a găsit altceva, al fiior pe care ni-l transmite. Și fără să imite... Ceea ce e foarte bine!

plastică

certă inventivitate plastică. O mai riguroasă selecție ar fi sporit nivelul expoziției.

plata brut dăltuită, în masive forme de lemn și chiar în tapiserie — suflul unei arte pline de vitalitate, cu aluzii la plastica arhaică. Simplitatea volumelor respiră forță (Portretul de femeie, Pescarul), uneori cu haz popular (Maternitate), altele mărituruse însă prezența unor incertitudini (Galeriile de artă din bd. Magheru 2).

● Expoziția de grafică publicitară (Galeriile din bd. Bălcescu 23) demonstrează virtuțile artistice ale genului (din păcate, mai puțin valorificate în obișnuita sa activitate cotidiană). Artiști de seamă își dau girul unor recomandări publicitare, alături de tineri cu

discul

Ștefan Tapalagă

IN CĂUTAREA ADEVĂRULUI. Piesă originală în premieră pe țară. Un autor își face debutul: Eugenia Busuioceanu. Subiect inspirat din actualitate, din procesul de limpezire și formare a conștiinței oamenilor în raport cu adevărurile vieții. Vădînd calitățile — prospețime, replică directă, firească — ca și neajunsurile țînd de construcția dramatică ale unui debut, spectacolul marchează inițiativa teatrului din Arad în promovarea dramaturgiei originale.

101 spectacole în această stagiune a înregistrat teatrul băcăoan cu piesa TARTUFFE de Molière. Încenată de maestrul emerit Vlad Mugur, piesa este la a doua sa versiune ca spectacol pe scena Teatrului de stat din Bacău. Protagonistul spectacolului, remarcabilul interpret al lui Tartuffe, este artistul emerit Ion Niculescu-Brună.

Decada dramaturgiei românești. Salutăm inițiativa artiștilor amatori din regiunea Brașov de a organiza o stagiune estivală de piese din dramaturgia românească: Paul Everac, Aurel Baranga, Horia Lovinescu etc.

Premieră pe țară: ARCO IRIS de scriitorul bulgar D. Timov — inspirată din lupta comuniștilor în timpul războiului civil din Spania anilor 1936-1939. Un debut regizoral: actorul D. Pislaru. Printre interpreți: Ioana Citta-Baciu și Nae Nicolae (Teatrul de stat din Braila).

AMNARUL după Andersen e cel mai recent spectacol al Teatrului Tăndărică, închinat celui de-al treilea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete. Folosind variate procedee tehnice (în primul rînd așa-numita „cameră neagră” în care minutorii evoluează „invizibili” pe scenă), Ștefan Lenkisch, adaptatorul piesei și totodată regizorul spectacolului, a compus un spectacol poetic, plin de fantezie, adresat unor sferi mai largi de spectatori. Printre minutorii: Dorina Tănăsescu, R. Zolla, Antigona Papazicopol... Printre „voci”: N. Gărdescu, C. Rautki, Ștefan Tapa-lață, Mariana Mișuț, Brîndușa Zaita. Scenografia: Ștefan Hablinski. Muzica: Pascal Bentoiu.

tul Marcel Breslașu și-a suit pe scenă cunoscutul său erou *Bom docel*, care-și caută o meserie într-o suită de întîmplări pline de farmec, în replici bogate în sonorități poetice. Regia spectacolului: Francisc Mirșan.

O a doua premieră pe țară: *Pașarea albastră* de Maeterlinck, adaptată de Letiția Gîmbă. Prin folosirea bogată a simbolurilor poetice, cunoscuta piesă a scriitorului belgian prilejuește o deosebit de spectaculoasă prezentă plastică realizată cu finețe și bun-gust de pictorul Paul Fux. Regia: Ildiko Kovács.

teatru

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran

INTERNATIONAL

Un aspect al oraşului-ştrand.

ORAŞELE — ŞTRAND

rabilă acestei ţări, dar favorabilă R.F.G. Rezultatul a fost răbunirea noii crize a „comunităţii”, apariţia, în cadrul C.E.E., a „fotoliului gol”.

■ În condiţiile în care asupra Parisului se exercită cele mai mari presiuni pentru a-l determina să accepte instituţiile supra-naţionale, s-ar putea ca, pentru prima oară, Franţa să aibă nevoie de un aliat solid în Piaţa comună, care să-i sprijine poziţia. Iar un asemenea aliat — se consideră la Londra — nu poate fi decât Anglia. Şi tocmai Franţa care i-a închis acesteia uşa Pieţei comune în 1963, ar putea fi bucuroasă în prezent să i-o deschidă.

Pe temeiul acestor raţionamente, nu puţine ziare londoneze publice în aceste zile comentarii în care se arată că în disputa din C.E.E. Franţa are perfectă dreptate şi că Anglia ar proceda la fel ca ea.

Unii comentatori duc însă raţionamentul mai departe. Astfel referindu-se la eventualitatea ca Franţa să admită în cele din urmă primirea Angliei în C.E.E., ei se întreabă: „De fapt nu s-ar putea ca tocmai aceasta să fie intenţia celor cinci ţări — o tranzacţie cu Franţa, în cadrul căreia ele şi-ar schimba actuala poziţie cu privire la supra-naţionalitate în schimbul modificării poziţiei lui De Gaulle cu privire la primirea Angliei?” („Sunday Telegraph”).

Cert este un lucru: că firele afaceri a C.E.E. sînt atît de încalcite, antagonismele dintre ţările membre atît de puternice, încît — cum s-a exprimat un comentator occidental — a scruta viitorul Pieţei comune nu-i mai puţin uşor decît a prevedea starea vremii cu un an înainte.

B. STOIAN

Pe ce se bazează aceste speranţe? Pe o sumă de raţionamente care ar putea fi rezumate astfel:

■ Se ştie că interesul principal al Franţei în Piaţa comună este îndreptat spre rezolvarea problemei agricole. Cu ani în urmă, ea acceptase clauzele industriale, favorabile mai ales R.F.G., cu condiţia ca la 30 iunie 1965 să fie reglementate cele agricole.

■ Speculînd dorinţa franceză, cu atît mai presantă într-un moment cînd se apropie alegerile prezidenţiale, Comisia C.E.E., condusă de dr. Hallstein şi sprijinită de cancelarul vest-german Erhard, a dat Franţei la dramatica sesiune de la Bruxelles un fel de ultimatum, condiţionînd rezolvarea problemei agricole de acceptarea „combinaţiei suprastatale” defavo-

tate); votanţilor le-a revenit misiunea să aleagă consiliul alcătuit din 12 membri în fiecare din cele 12 cartiere ale oraşului care urmează să primească ajutor din partea statului. Apoi, după constituire, fiecare dintre aceste consilii va trimite cîte un reprezentant în forul oraşenesc de administrare a programului.

Populaţia săracă din Philadelphia nu a manifestat însă interes faţă de scrutin, la urne prezentîndu-se doar 13 493 de votanţi... Charles Bowser, directorul Comitetului de acţiune din Philadelphia împotriva sărăciei, a declarat că participarea la vot constituie „o demonstraţie a apatiei unei părţi a populaţiei care va primi ajutoare”. Cu toate că Bowser nu şi-a dat osteneala să descopere cauzele acestei apatii, nu este greu de sesizat în respectiva abţinere lipsa de încredere a populaţiei că ajutoarele promise vor duce într-adevăr la construirea de locuinţe confortabile în număr suficient, vor înlesni crearea de locuri de muncă etc. Scepticismul este legat de anumite experienţe anterioare lansate cu publicitate zgomotoasă, dar lipsite de efecte cît de cît pozitive.

Z. F.

AFACERI ŞI... CÎINI

Egon Erwin Kisch, într-un reportaj publicat cu mulţi ani în urmă, descoperă la New York un fapt insolit: cimitirul cîinilor oamenilor bogaţi. Nu despre somptuoasele locuri de veci pentru lumea canină vom vorbi însă aici, cu toate că ele au proliferat, ci despre ingenioasele afaceri pe care le face în zilele noastre, într-o serie de ţări occidentale, prospera industrie specializată în alimentaţia şi îmbrăcămintea destinate domesticilor patrupezi.

Să începem cu o statistică. Cîţi cîini sînt în cutare sau cutare ţară? Greu de răspuns, dar nu chiar imposibil. Se estimează că în R.F.G., de pildă, sînt 4,3 milioane, în Franţa 6,5 milioane, în Anglia 3,5 milioane, în Statele Unite 20 milioane etc. Pentru toată această lume animală s-a creat o adevărată industrie, care a atras atenţia economiştilor şi a presei. Îndesebni în S.U.A., unde s-a şi născut de altfel, acest business a cunoscut o mare înflorire. Americanii cheltuiesc anual multe sute de milioane de dolari pentru întreţinerea cîinilor. Traversînd Atlanticul, afacerea a prins rădăcini şi în Europa. În Franţa, de pildă, un oarecare

LI S-A CERUT PĂREREA...

La Philadelphia a fost organizat un scrutin neobişnuit: locuitorii din cartierele considerate „rămase în urmă” au fost solicitaţi să-şi spună părerea asupra felului în care consideră că ar trebui repartizate fondurile aşă-numitului program de luptă împotriva sărăciei. Motivele organizării acestui scrutin rezidă — după cum scria revista „U.S. News and World Report” — în „plîngerile formulate în diverse oraşe că populaţia săracă a fost exclusă de la conducerea şi aplicarea programului”.

Cu drept de vot în consultarea de la Philadelphia au fost invitaţi o jumătate de milion de oameni (acesta este deci numărul oficial al celor ce depind într-un fel sau altul de acte de cari-

La vest de Marsilia, situată la o distanţă doar de cîteva ore cu maşina de Coasta de Azur supra-populată de turişti, se întinde o fişie părăsită de pămînt. Acolo nu există nici pomi, nici tufişuri, ci numai vînt, nisip şi ţîntari. Sate pescăreşti se întind pe coasta mărginită de lagune. Numai ararorii se rătăcesc în această regiune vreun om aflat în concediu, în căutarea singurătăţii. Şi totuşi această fişie de coastă va deveni în curînd — după cum relatează revista vest-germană „Stern” — scena unei aventuri îndrăzneţe de construcţie. Guvernul francez intenţionează să transpună în fapt un proiect elaborat încă în urmă cu doisprezece ani. Coasta plină de lagune dintre gura Rhônului şi Perpignan urmează să devină, pînă în 1975, un original Miami al Europei...

O echipă de tineri arhitecţi entuziaşti a trecut, sub conducerea lui Georges Candilis — un elev al lui Le Corbusier — la amplasarea noilor mari centre de recreare. Către lagunele Languedocului urmează să ia fiinţă cinci șosele. Ele vor fi deopotrivă de accesibile de pe apă şi de pe uscat.

În 1966 cei dintîi turişti îşi vor putea petrece concediul într-unul din „oraşele-lagună”.

Şi acum să ne imaginăm cum vor arăta aceste oraşe-ştrand. Clădirii cu multe etaje îşi deschid terasele însorite spre mare. Fiecare dintre aceste „nauteluri” se află situat pe un drum de apă. Mici canale leagă fiecare complex de clădiri şi se întîlnesc în porturi aparate de vînt, unde sînt parcate ambarcaţiunile amatorilor

◀ Demonstraţie în faţa oficiului american de informaţii din Calcutta (India), în semn de protest împotriva agresiunii americane în Vietnam.

◀ Zilnic, soldaţi americani cad, răniţi sau ucşi, în Vietnam, unde au fost trimişi să lupte pentru o cauză care nu e a lor. Astfel de imagini ca aceasta pe care o reproducem, fac ca opinia publică din S.U.A. să-şi exprime cu şi mai multă tărie cererea de a se pune capăt războiului din Vietnam.

◀ Constructorii din oraşul cubanez Santa Clara s-au allat în întrecere în cinstea celei de-a XII-a aniversări a Revoluţiei Naţionale Cubane.

◀ Prim-vicepreşedintele Republicii Tanzania, Abelid Karume, a împărţit recent titluri de împroprietărire unui număr de 1 000 ţărani.

domn Renaud Dolfi a pus în ultimii ani pe picioare o industrie care produce conserve pentru pisici și câini — „Ron-ron” și „Canigou”. Oamenii de afaceri de peste ocean s-au arătat însă mai întreprinzători. Prin 1955 o întreprindere americană de produse de ciocolată și răcoritoare — Chappi — instalează la Hamburg o uzină care se specializează în alimentația patrupedelor. Instalațiile moderne înghit trenuri întregi de orez, grâu, mii de tone de pește, carne de vită și chiar carne de balenă adusă din Norvegia. Astăzi filiala lui Chappi din Hamburg produce în jurul unui milion și jumătate de cutii de conserve, aseptizate și vitaminizate.

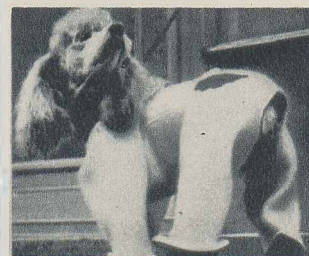
Potrivit relatărilor din presa occidentală, industria aceasta specializată în alimentația animală reprezintă una din cele mai dinamice ramuri ale industriei alimentare din occident. Se fabrică absolut totul și pentru toate gusturile canine. Extragem dintr-un prospect comercial meniul pe o zi al unui câiel. Dimineața: cafea cu lapte, foarte zaharată, cu pesmet, biscuiți, piine cu unt sau dulceață. La prinz: carne preparată sau crudă (700g) cu orez gătit sau fidea sau piine. La ora 5: prăjituri simple sau dulceață sau iaurt cu zahăr sau preparate de patiserie. Cina: ciorbă, terci gen sos gros... După unele calcule, un câine aflat în casa unui parizian avut consumă pe an hrană în valoare de 2.000 franci. Se estimează că cifra de afaceri a întreprinderilor franceze specializate în conserve pentru animale va trebui să atingă în următorii zece ani 100 de miliarde franci!

Prospera industrie pune la dispoziția cinilor și „oase” din chewing-gum, „cotlete” din cauciu și... „șoareci” din cilți împregnăți cu mentă. Pentru distracție.

De asemeni, afaceri rentabile se fac cu îmbrăcămintea destinată patrupedelor. Cinii pot fi înzestrați cu mantouri din jersu sau de astră-

Reclamă pentru conserve „Canigou” și „Ron-ron” (sus) și un manechin... patruped prezintă un model de îmbrăcămintea pentru cinii...

han (depinde de gustul și banii stăpînului!), cu impermeabile, pijamale cu volănașe sau alte mofturi.

I. CORIBAN

DIPLOMAȚII...

Agentiile de presă au transmis mai deunăzi știrea decorării generalului Maxwell Taylor, pînă de curînd ambasador al S.U.A. la Saigon. Taylor a fost ambasador, dar a primit un ordin pentru „merite militare”.

Aceasta e o recunoaștere. O recunoaștere a ceea ce presa a scris încă la numirea lui Taylor în Vietnamul de sud, și anume că misiunea lui a fost mai puțin diplomatică și mai mult militară. Acum s-a oficializat deci faptul că, sosind la Saigon, Taylor purta în valiza diplomatică planurile „escaladării” împotriva Vietnamului de nord, hotărîrile cu privire la folosirea napalmului și a gazelor toxice împotriva luptătorilor pentru libertatea Vietnamului și a populației pasnice din satele și orașele vietnameze.

Împreună cu Taylor a fost decorat și alți diplomați, tot pentru „merite militare”. Lui Lewis McFarlane ordinul i s-a decernat pentru „vitejie în timpul atacului răsculaților din Bukavu (Congo) în august anul trecut”.

Multe declarații s-au făcut la Washington pentru a dezminți participarea S.U.A. la luptele împotriva forțelor patriotice congoleze. Decorarea lui McFarlane le șterge cu buretele. Ea constituie o recunoaștere a unor fapte pe care opinia publică le-a condamnat de mult — toate dovădind că amestecul american în Congo s-a manifestat direct.

Diplomatul Thomas Charles a fost decorat pentru „curaj în îndeplinirea unor operații periculoase” în Bolivia. N-am știți la ce operații se referă decretul de decorare dacă nu ne-ar lămurii „New York Times”. În Bolivia a avut loc nu demult o puternică demonstrație a muncitorilor din minele de cositor. „A fost — scrie ziarul — o ciocnire politică cît pe aci să se transforme în război civil sau revoluție”. Demonstrația a fost înăbușită. Diplomatul american i se recunoaște un mare rol în aceeași „operație”.

Sînt cîteva aspecte ale activității unui anumit gen de „diplomați” americani în țările cuprinse de focul luptei pentru eliberare.

AI. CÎMPEANU

Altorelieful „Fidila” fotografiat imediat după descoperirea sa.

DESCOPERIRI PREȚIOASE

Correspondență specială pentru „Flacăra”

Încet-încet, pămîntului arid și nisipos al Greciei, atît de mult scormonit de arheologi, i se smulg alte comori pe care le-a păstrat ascunse de-a lungul secolelor.

Printre vestigiile trecutului scoase recent la lumină se numără un palat din Creta orientală care își datează existența de prin anul 1600 î.e.n. Fiind singurul palat minoian găsit neprădat, minunatele sale interioare au putut fi astfel în întregime restaurate. Nicolas Planton, arheologul sub conducerea căruia s-au efectuat săpăturile, afirmă că, potrivit datelor rezultate în urma cercetărilor, palatul ar fi fost distrus în întregime de un puternic cutremur în anul 1450 î.e.n. și că ruinele, acoperite fiind cu pămînt, au adăpostit pînă în zilele noastre diferite podoabe, ferindu-le de jefuitori. Palatul se întindea pe o suprafață de 7.000 m p, avea două sau trei etaje, două sute de apartamente și o mare curte interioară.

De asemeni, în Epir, pe malul rîului Lura, au fost descoperite numeroase obiecte datînd din perioada paleolitică, infirmînd astfel presupunerea că teritoriul de astăzi al Greciei nu ar fi fost locuit înainte de neolitic. Din cercetările făcute asupra pieselor găsite — cele mai multe fiind

obiecte casnice și arme — s-a reușit să se stabilească unele date generale privind viața și în-deletnicirile locuitorilor care au trăit aici acum 60.000 de ani.

În timpul săpăturilor pentru construirea temeliei unei case în suburbia ateniană Alopeki, a fost descoperit un altorelief păstrat în stare perfectă, de o valoare excepțională. Este vorba de o placă mortuară de formă dreptunghiulară (1,80/0,97 m), datînd din secolul al IV-lea î.e.n. Altorelieful înfățișează o femeie zînd pe scaun și înfînd în mîna o cutie cu bijuterii care a fost adusă de o tinăra sclavă sînd în picioare alături de stăpîna sa.

Altorelieful poartă inscripția: Fidila Aresiu Alope Kite. Se presupune că a fost realizat între anii 400-386 î.e.n. și are aceeași vîrstă cu basorelieful Eghiso aflat la Muzeul Național din Atena. Mai mult chiar: asemănarea dintre cele două lucrări este totală, atît în ce privește persoanele reprezentate, cît și modul de execuție. Eghiso a fost descoperit cu mai mulți ani în urmă, cu prilejul unor săpături făcute în cimitirul Atenei antice. El este renumit prin expresia de tristețe calmă de pe chipul tinereii femei. Eghiso este înfățișată luîndu-și rîmas bun de la viață și despărțindu-se de bijuteriile care o împodobeau. În ce privește noua descoperire, se menționează faptul că pe fața Fidilei se citește o expresie melancolică dar distinsă, ceea ce evidențiază caracteristicile artei clasice mature deja, în timp ce sclava ei, prin atitudinea corpului și expresia feței, trădează clar influența caracteristicilor artei arhaice. Apoi, în timp ce la basorelieful Eghiso personajele sînt ușor gravate, Fidila și tinăra ei sclavă sînt aproape în întregime sculptate în cadrul dreptunghiular al plăcii de marmură.

Eghiso și Fidila sînt singurele lucrări de acest gen datînd dintr-o perioadă atît de îndepărtată, descoperite pînă acum în Grecia. Atena, iulie 1965.

C. ALEXANDROAIE

AȘTEPTĂM URMAREA

După ce francezii au protestat și americanii și-au cerut scuze, s-ar părea că incidentul Pierrelatte trebuie considerat închis. Dar comentatorii nu au liniște. Ei caută să descifreze sensul și mai ales consecințele politice ale faptului că un avion american a întreprins atît de ostentativ operații de spionaj deasupra instalațiilor nucleare

franceze, și că el a fost prins asupra faptului de către francezii la fel de ostentativ. Toți observatorii sînt de acord că vom mai auzi vorbindu-se despre zborul deasupra uzinelor Pierrelatte pentru că, după părerea lor, incidentul constituie un episod al ciocnirilor franco-americane de mai mare amploare din cadrul NATO. Există părerea că Statele Unite întreprind constant asemenea acțiuni și altele pentru a se menține la curent cu progresele militare ale aliaților. Acțiunile de spionaj împotriva aliaților reflectă concepția generală atlantică a Statelor Unite, bazată pe relații de inegalitate între parteneri și, în ultima instanță, pe dominația americană în cadrul blocului. Faptul că sus-amintita operație a fost astfel făcută încît să atragă parca în mod deosebit atenția asupra ei, confirmă existența unui țel suplimentar al autorilor săi.

După părerea unor experți francezi s-a urmărit să se demonstreze cît de vulnerabilă este apărarea aeriană franceză și că ea este imposibil de realizat fără o integrare în cadrul NATO, integrare pe care Franța o respinge.

Evident, riposta franceză arată că Franța a înțeles țelurile acțiunii americane și a hotărît să ridice mînușă. Ea tinde să facă din incident un instrument al luptei sale împotriva hegemoniei S.U.A. în NATO îngroșînd dosarul acțiunilor americane care încălcă suveranitatea țărilor aliate, dosar în-tocmit cu minuțiozitate de diplomații și experții francezi. Ziarul londonez „Times” scrie că Statele Unite nu aveau nevoie să recurgă la astfel de zboruri la joasă altitudine pentru obținerea de date de spionaj asupra instalațiilor nucleare franceze. Procedul constituie, după părerea ziarului, o gafă de proporții pe planul relațiilor politice, deoarece că posibilitatea Franței să ia contmăsuri anti-atlantice printre care îngrădirea zborurilor aliate deasupra teritoriului său. „New York Times” scrie că bilanțul acestei confruntări este favorabil Franței, indiferent ce au urmărit cei care au organizat zborul și că Franța „a pus cazul la dosar pentru o viitoare utilizare...” Un alt ziar occidental folosește un termen care nu a mai fost niciodată întrebuințat atunci cînd au fost tratate problemele relațiilor interoccidentale: „război rece”. De astă dată se vorbește despre război rece, nu între est și vest, ci între Franța și Statele Unite, parteneri într-o alianță ce constituie la rîndul său o expresie a războiului rece împotriva țărilor socialiste.

„Le Monde” compara relațiile interoccidentale în urma incidentului de la Pierrelatte cu labirintul unui roman de spionaj în care riști să te pierzi. Așteptăm totuși urmea sperînd că, la fel ca în orice roman polițist, pînă la urmă se va face lumină.

N. LUPU

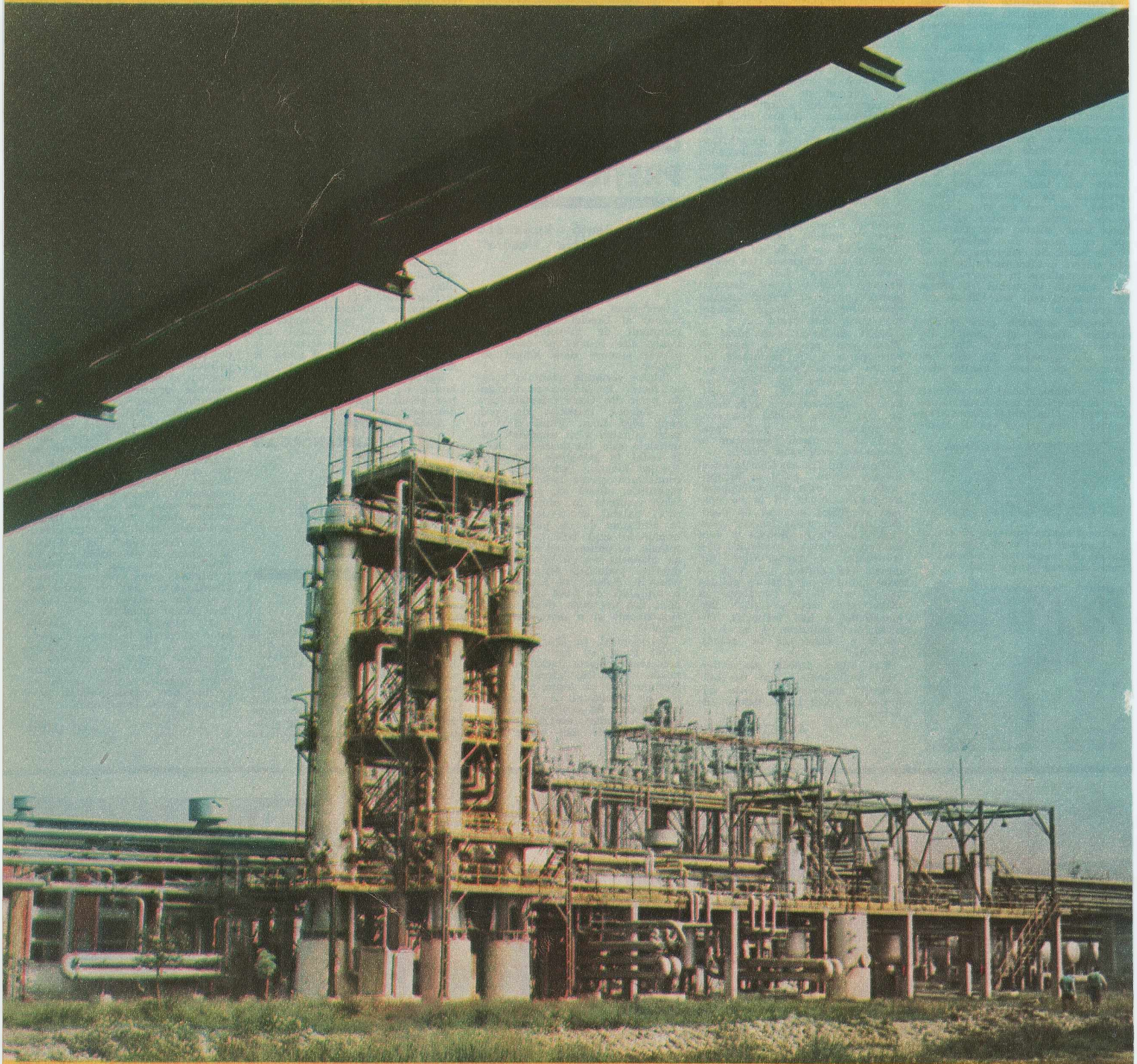
Delegația țării noastre la sesiunea Consiliului Economic și Social al O.N.U. (în fotografie) desfășoară o vie activitate. Precum se știe, recent a fost adoptat un proiect de rezoluție inițiat de delegația română și care cere O.I.M., U.N.E.S.C.O. și altor instituții să organizeze un program de acțiuni menite să favorizeze formarea de cadre naționale, necesare construcției economice în țările în curs de dezvoltare.

La Quito și Guayaquil (în fotografie) au avut loc puternice demonstrații antiguvernamentale, sîngeros reprimare de poliție. Manifestanții au cerut juntei militare aflate la putere în Ecuador să restabilească regimul constituțional.

Situația politică din Grecia a continuat să rămînă încordată în cursul acestei săptămîni. Fotografia înfățișează o imagine de la o demonstrație la Salonice în sprijinul respectării normelor constituționale.

**COMBINATUL DE CAUCIUC SINTETIC
ȘI PRODUSE PETROCHIMICE
din orașul Gh. Gheorghiu-Dej produce:**

■ cauciuc sintetic

■ fenol

■ acetona

■ polistiren — de uz general

■ polistiren — antișoc

■ polistiren — expandat